

časopis

ZEMĚDĚLSKÁ PÔDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

ŘÍJEN 2014
77. ROČNÍK

**NOVÝ EVROPSKÝ PAS DOVEDNOSTÍ
NASTUDUJ – PŘEDVEĎ – UKAŽ OSTATNÍM
NOVINKY Z VĚDY A VÝZKUMU
PROFESIE Z OBLASTI „CHUTE A VÔNE“...
REGIONÁLNÍ MUZEUM VESNICE
„PROGRAM ROZVOJE VENKOVA V PRAXI“
JEDE TRAKTOR ORAT BRAMBOR**

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

Obsah

Contents

	Chlieb náš každodenný... Straty na potravinách a potravinovom odpade	3		Our daily bread... Losses of food and spoiled food	3
	„Jedové zkoušky“ do škol? Odborná způsobilost pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin	5		“Poisonous exams” in schools? Licences to work with plant protecting substances	5
	Akce Národní klastrové asociace „Spolupráce a inovace pro udržitelné zemědělství“	6		National Cluster Association event „Cooperation and innovation for sustainable agriculture“	6
	Pedagogika a sociológia vo vysokoškolskom vzdelávaní Pozvánka na medzinárodnú vedeckú konferenciu	7		Pedagogy and sociology in university education Invitation to International scientific conference	7
	Projekt Univerzita lektorů	8		„Educators' University” project	8
	Profesie z oblasti „chute a vůně“... Projekt v rámci Programu celoživotného vzdelávania	10		„Tasting and smelling“ professions A Lifetime Learning Programme project	10
	Nový Evropský pas dovedností Informační servis Zastoupení Evropské komise	11		New European Passport of Skills Information service Representation of the European Commission	11
	Národní zemědělské muzeum Praha hledá partnera pro provoz své ukázkové farmy Děčínská kotva 2014 Mistrovství floristů České republiky	15		National Agricultural Museum Prague seeks partner to run its model farm The Anchor of Děčín 2014 Czech National Florists' Championship	15
	Nastuduj – předved’ – ukaž ostatním Týdenní studijní pobyt středoškoláků na univerzitě	16		Learn it – show it – pass it on One-week stay of secondary school students at university	16
	Spolupráca obce a subjektu hospodáriaceho v systéme ekologického poľnohospodárstva	17		Cooperation between a municipality and a farm of ecological agriculture	17
	„Program rozvoje venkova v praxi“ Přednášky a exkurze pro středoškoláky	18		Rural Development Programme in practice Lectures and visits for secondary school students	18
	Novinky z vědy a výzkumu Netradiční využití kulturních a planých rostlin „Co ještě a jak můžeme sníst“, II. díl	25		News from science and research Less traditional use of cultivated and wild plants „What else can we eat and how?“, Part II	25
	Národní zemědělské muzeum Praha zve na přednášky pro veřejnost a na nové výstavy	26		National Agricultural Museum Prague's public lectures and new exhibitions	26
	O pivu – z chmelnice na náš stůl Výstava Národního zemědělského muzea Praha	27		On Beer – from the hop-house to our table Exhibition of the National Agricultural Museum Prague	27
	Jede traktor orat brambor Výstava v Muzeu zemědělské techniky Čáslav	27		Tractor's tow for potatoe Exhibition in the Museum of Agricultural Machinery in Čáslav	27
	Zámek Ohrada přivítá odborníky na historii obor a bažantnic	27		The Ohrada Chateau welcomes specialists in history of game and pheasant enclosures	27
	Regionální muzeum vesnice – Dolní Újezd u Litomyšle Tip na hodnotnou exkurzi	28		Regional museum of village life – Dolní Újezd near Litomyšl A tip for an interesting visit	28
	Brno a snaha o adekvátní zahradnické vzdělávání, I. část	29		City of Brno and quest for adequate gardening education, Part I	29
	Botanik, ekolog evropského významu (Emil Hadač)	31		Botanist, ecologist of European significance (Emil Hadač)	31
	Jan Křtitel Boháč Významný osvěcenský učenec evropského formátu	32		Jan Křtitel Boháč Enlightenment scholar of European significance	32
	Odložmež slavení posvícení na dobu vhodnější Úvahy z dob minulých	33		Postpone we the kermesse till ye better days Thoughts from the past	33

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 2, ročník 77, vyšlo v říjnu 2014

Časopis vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, tel.: +420 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
spolupracuje s Agroiústutem Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk
www.zemedelskaskola.cz

Chlieb náš každodenný...

Mottom vlaňajších osláv Svetového dňa potravín bolo: „Udržateľné potravinové systémy pre potravinovú bezpečnosť a výživu“. V rámci tejto ústrednej témy sa hovorilo najmä o stratách na potravinách a potravinovom odpade.

Ide o problematiku, ktorou sa FAO začalo intenzívnejšie zaoberať najmä preto, že každý rok na celom svete končí v potravinovom odpade približne jedna tretina potravín určených na výživu ľudí, čo predstavuje asi 1,3 mld. ton. K stratám na potravinách dochádza prakticky v priebehu všetkých fáz potravinového reťazca, počnúc od poľnohospodárskej prvovýroby, cez spracovanie potravín až po spotrebu potravín v domácnostiach. V krajinách s nízkym príjmom sa potraviny najčastejšie strácajú v začiatkových, alebo v stredných segmentoch potravinového reťazca, oveľa menej potravín končí v odpade. Naopak, v rozvinutých krajinách dominujú straty na potravinách na konci potravinového reťazca a zodpovednosť za to nesú najmä obchodné siete a samotní spotrebitelia. V širšom slova zmysle potravinové straty a odpad sú ovplyvnené výrobnými a spracovateľskými postupmi, kultúrnymi tradíciami, technológiami, vnútornou infraštruktúrou a skladovacími kapacitami, marketingovými a distribučnými kanálmi, ako aj nákupným spotrebiteľským správaním.

Zo spoločenského hľadiska sú straty na potravinách a potravinovom odpade spoločensko-ekonomickým a environmentálnym problémom. Podľa FAO, ak by sa straty na potravinách a potravinovom odpade podarilo znížiť na polovicu, požadované zvýšenie výroby potravín pre zabezpečenie výživy 9,1 mld. ľudí v roku 2050 by dosiahlo hodnotu len 25 % a nie 60 %, ako to deklarujú súčasné strategické vízie. V každom prípade je možné súhlasiť s tým, že zníženie strát na potravinách a potravinovom odpade môže byť reálnym cieľom a to tak po technickej, ekonomickej, environmentálnej, ako aj po spoločenskej stránke. Výroba potravín a ich spotreba, ako aj potravinové straty a potravinový odpad nesú so sebou negatívny vplyv na životné prostredie. Ide o vyčerpanie prírodných zdrojov pri výrobe, spracovaní i distribúcii. Konkrétne sa jedná o zasolené pôdy a eróziu, nadmerné vyčerpanie pôdnych a vodných zdrojov, škody spôsobené používaním pesticídov a chemických hnojív, ale aj znečistenie vody a vzduchu; zdravotné problémy a to tak zamestnancov, ako aj spotrebiteľov.

Celkový objem vyrobených, ale nespotrebovaných potravín by sa dal prirovnať k ročnému prietoku vody v najdlhšej európskej rieke Volga. Straty na potravinách a potravinovom odpade sú zodpovedné za 3,3 mld. ton skleníkových plynov (GHG – greenhouse gas), ktoré unikajú do atmosféry (FAO, 2014). Zníženie strát na potravinách sa považuje za dôležitý prostriedok k zníženiu GHG

emisí, za vznik ktorých paradoxne nesie zodpovednosť agro-potravinársky sektor, ktorého hlavným poslaním je zabezpečenie potravinovej sebestačnosti a bezpečnosti potravín. Zníženie strát na potravinách a potravinovom odpade považuje OSN za reálny prostriedok k odstráneniu hladu a rastúcej udržateľnosti potravinových systémov.

Väčšina potravinového odpadu v rozvinutých krajinách vzniká vo fáze spotreby, pričom v krajinách so strednými, resp. s nízkymi príjmami vzniká najviac strát vo výrobnjej a v pozberovej fáze potravinového reťazca. Zvyk vytvárať si veľké zásoby, nákupná sila obyvateľstva a spotrebiteľské preferencie spôsobujú, že cca 25 % odpadu pochádza z obilnín a na túto skutočnosť má najväčší vplyv skupina vysokopríjmových spotrebiteľov.

Katedra manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre v spolupráci s Agroinštitútom Nitra uskutočnila dotazníkový prieskum zameraný na získanie údajov o potravinovom odpade na Slovensku. Celkove sa prieskumu zúčastnilo 255 respondentov. Vzhľadom na počet respondentov nebolo ambíciou tohto prieskumu dosiahnutie preukazných výsledkov, ale uskutočnenie sondy do myslenia slovenského spotrebiteľa.

Vekový priemer žiteľov rodín dosahoval 47 rokov, pričom priemerný mesačný príjem v rodinách jednotlivých respondentov bol na úrovni 1472,13 eur. Najnižší zaznamenaný príjem bol 400 eur. Viac ako polovica opýtaných žije v spoločnej domácnosti pozostávajúcej zo 4 členov (52,1 %), 31,7% opýtaných uviedlo 3 členov žijúcich v spoločnej domácnosti a 16,2 % respondentov uviedlo, že majú dvoch členov domácnosti. Väčšina respondentov pochádza z miest (60,8 %). Prieskumu sa zúčastnili respondenti zo 17 okresov západného a stredného Slovenska.

V rámci prieskumu sme sledovali predovšetkým záujem respondentov o potravinový odpad vo svojich domácnostiach. Výsledky výskumu potvrdili, že slovenskí spotrebitelia sa o potravinový odpad výrazne zaujímajú, a to až v 70,2 % prípadov, len 29,8 % respondentov uviedlo, že sa o tieto otázky zatiaľ vôbec nezaujímal. Z prieskumu vyplýva, že až 62,6 % respondentov nezaujíma, či potraviny z ich domácností končia v odpade, 33,2 % si uvedomuje, že určité množstvo potravín končí v odpade a 4,2 % si to uvedomuje, ale nevidí z tejto situácie východisko. Zaujímavé sú odpovede na otázku, čo je príčinou plytvania s potravinami.

Slovenskí konzumenti najčastejšie uvádzali, že nedokážu skonsumovať nakúpené potraviny pred dobou spotreby, resp. potraviny, ktoré už boli dávnejšie tepelne upravené (62,3 %). Až 41,9 % účastníkov prieskumu priznáva, že do domácnosti nakupujú viac potravín, než dokážu skonsumovať.

Chlieb v našich slovenských súvislostiach sa považuje za symbol národnej kultúry, slová „chlieb náš každodenný“ sa vyslovujú ako prosba aj v najdôležitejšej modlitbe kresťanov. Napriek veľkej úcte k chlebu sa táto potravina zaraďuje k tým, ktorými sa najviac plytvá. Potvrdzujú to aj odpovede 59,6 % respondentov, 37,7 % respondentov uvádza druhom mieste zemiaky. Najmenej často tento osud postihuje mliečne výrobky (7,2%).

V našich podmienkach k plytvaniu chlebom podľa odpovedí respondentov dochádza najmä preto, že spotrebiteľia – a to tak vo vyšších, ale aj nižších príjmových skupinách – ho považujú za základnú potravinu, ktorá nesmie chýbať na stole, a preto ho radšej kúpia viac, než dokážu skonsumovať. Najviac, spotrebiteľ chce jesť vždy čerstvý a chrumkavý chlieb, či pečivo.

Okrem toho vážnym problémom je krátka trvanlivosť chleba, ktorý po dvoch – troch dňoch splesnie. Účastníci prieskumu odporúčajú tak chlieb a pečivo zmraziť ešte kým sú mäkké, využívať ich ako kedysi na hrianky, alebo na strúhanku, alebo sa nechať motivovať stredoziemskou diétou, pri ktorej sa chlieb používa na bruskety, alebo sa z neho pripravujú jedlá v kombinácii s rôznou zeleninou, alebo aj na rozmanité plnky. Medzi odporúčaniami je aj také, ktoré vychádza zo skúseností západoeurópskych krajín, a to nakupovať malé množstvo chleba, napr. len niekoľko krajcov, resp. len primerané množstvo pečiva. Za úvahu pritom stojí aj prevzatie tradícií predchádzajúcich generácií, nenechávať chlieb v igelitových taškách, ale baliť ho do ľanových obrúskov. Chlieb našich starých matiek bol predsa konzumovateľný v niektorých prípadoch aj dva týždne. Čo sa stalo so stratou trvanlivosti chleba by zrejme mali vysvetliť – a zároveň aj vyriešiť – predstavitelia pekárenského odvetvia.

Na otázku: „Koľko eur by sa v rodinách ušetrilo v jednom mesiaci, ak by dokázali znížiť potravinový odpad“, najčastejšia odpoveď bola, že do 50 eur (79,2 % respondentov), 13,6 % respondentov odpovedalo, že by ušetrilo výdavky na potraviny v rozpätí od 50 do 100 eur a 7,2 % respondentov by dokázalo ušetriť až od 100 do 150 eur.

Až 53,2 % domácností v SR sa snaží potravinový odpad využiť na kŕmenie hospodárskych zvierat alebo domácich miláčikov, 37 % respondentov odpad nevyužíva nijako a na kompostovanie využije potravinový odpad 9,8 % respondentov.

Ďalšou sledovanou problematikou bolo využívanie separovaného odpadu v mieste bydliska respondentov. Vzhľadom na to, že väčšina respondentov žije v meste, až 68,2 % respondentov odpad separuje a túto možnosť nevyužíva len 32,8 %.

Keďže potravinový odpad je vo väčšine prípadov výsledkom správania sa hlavne spotrebiteľov a obchodníkov, vo všeobecnosti platí, že obyvateľstvo je potrebné viac informovať o týchto otázkach, aby si bolo vedomé ďalekosiahlych dôsledkov tohto problému. Len tak je možné zmeniť postoj spotrebiteľov voči plytvaniu potravinami. Je potrebná zmena v myslení tejto skupiny spotrebiteľov – od prístupu, že vyhadzovanie potravín je lacnejším a pohodlnejším riešením k prístupu, ktorý ich bude navádzať, aby nevyužitú potraviny vo vlastnej domácnosti použili na nejaký iný účel. Toto môže spustiť aj inovatívne riešenia pri znižovaní potravinového odpadu v domácnostiach. Tak straty na potravinách, ako aj potravinový odpad sa musia dostať do centra politickej agendy tvorcov agropotravinárskych stratégií a koncepcií.

Tak súkromné, ako aj štátne organizácie by si mali uvedomiť, že spoločnými silami musia vyriešiť tento vážny problém. Komunikačné stratégie a kanály by mali byť vypracované na mieru pre všetky zainteresované skupiny – podľa veku, pohlavia a ekonomického postavenia. Spotrebiteľské informačné kampane je potrebné zamerať na vysvetľovanie, čo vlastne znamená doba spotreby, aké vysoké sú riziká spojené s konzumáciou niektorých potravín po dobe minimálnej spotreby a ako minimalizovať potravinový odpad v domácnosti. Vyššie uvedené aktivity môžu byť ďalej rozvíjané a podporované spoločnými iniciatívami spotrebiteľských organizácií, vládnyimi zdravotnými inštitúciami, ústavmi poverenými starostlivosťou o potravinovú bezpečnosť, ako aj asociáciami potravinárskeho priemyslu.

V súčasnosti sa problematika plytvania potravinami stáva rozvojovou agendou celosvetových iniciatív, a to tak zo strany súkromného, ako aj vládneho sektoru.

Problematika potravinových strát a potravinového odpadu predstavuje komplexný problém a jej riešenie si vyžaduje spoluúčasť všetkých účastníkov potravinového reťazca, ak sa majú dosiahnuť významné výsledky. Zodpovednosť za udržateľnosť prírodných zdrojov pre budúce generácie je v našich rukách a nemusíme pritom realizovať len radikálne kroky, niekedy si stačí len uvedomiť, že s darom prírody treba zaobchádzať šetrne, v záujme zabezpečenia udržateľnej perspektívy pre budúce generácie.

Mária Kadlečíková, SPU Nitra; Mária Debrecéniová, Vladimíra Ašverusová, Agroinštitút Nitra; Zuzana Kapsdorferová, Davit Babayan, SPU Nitra ✱

„Jedové zkoušky“ do škol?

V zářijovém čísle Zemědělské školy jsme se podrobně věnovali jednání představitelů zemědělských škol – mj. i s pracovníky ministerstva zemědělství – o podpoře vzdělávání.

Přínosným bodem programu bylo také vystoupení **Ing. Michala Hnízdila** z odboru rostlinných komodit ministerstva zemědělství. V rámci problematiky odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin vznesl podnětný návrh, zda by se pro žáky maturitních oborů zemědělských škol dala do osnov zařadit možnost získání osvědčení první úrovně kurzu na ochranu rostlin.

Přítomní zástupci oddělení vzdělávání a poradenství ministerstva zemědělství podpořili rovněž spolupráci se školami Asociace (Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru) na přípravě potřebných úprav v učebních osnovách tak, aby žáci zemědělské školy v rámci svého studia získali potřebné znalosti a dovednosti a mohli v závěru obdržet osvědčení o způsobilosti se zacházením s přípravky na ochranu rostlin. Příslušný certifikát by zvýšil uplatnitelnost absolventů v jejich práci a profesi i význam našeho středního zemědělského školství.

Námět vyplývá z jistých povinností, které máme, informoval Ing. Hnízdil, stejně jako ostatní země EU vůči Komisi a Unii ohledně pesticidů, přípravků na ochranu rostlin. V rámci implementace různých závazků musejí mj. farmáři v celé Unii mít určitou tzv. odbornou způsobilost k nakládání s přípravky a stát má zajistit stanovené penzum odborných znalostí a „osvědčovat to“ certifikátem. Už dříve zavedená podmínka je součástí cross-complaints a pokud ji farmář nesplní, nastanou mu problémy s příjmem dotací. V současnosti se školení k této způsobilosti provádí ve školících zařízeních, které ministerstvo zemědělství autorizuje, a mohou být jimi i zemědělské školy.

A vlastní podnět? Společně s pracovníky odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství došli k názoru, že je lepší školit preventivně, než následně farmáře „ad hoc“. Navrhují proto přenést potřebné penzum znalostí (není velké) už na úroveň středního školství.

Stejnou otázku už dříve řešili na zemědělských univerzitách – těch není tolik – dnes univerzity běžně studentům specializace rostlinolékařství uváděnou kvalifikaci nabízejí, je součástí osnov. Absolvent univerzity – bakalář, magistr – dostává certifikát, který ho opravňuje použít pesticidy na té nejvyšší úrovni (existují tři stupně odborné způsobilosti).

Pro střední školy navrhuji začlenit do osnov minimálně první úroveň. První úroveň musí mít každý traktorista, který táhne postřikovač, kdo aplikuje přípravky..., což je celá řada techniků v ochraně rost-

lin, kteří jsou absolventy zemědělských škol. Proto je třeba pokusit se zařadit do učebních osnov některých vybraných maturitních a učebních oborů příslušnou ochranu rostlin v takovém rozsahu a kvalitě, aby bylo prokazatelné, že absolvent daného oboru má potřebné znalosti a může obdržet certifikát. Zvýšilo by to „atraktivitu absolventů“, kteří se chtějí živit zemědělstvím, „vyjdou školu už s jedním certifikátem v kapse“, mohou hned zastávat odbornou práci na farmách.

Školy Asociace se v rámci menší pracovní skupiny chtějí dohodnout, které studijní a učební obory by přicházely v úvahu, jaký je prostor v učebních osnovách, co se vlastně vyučuje v ochraně rostlin na zemědělských školách (dá se předpokládat, že 95 % potřebných znalostí už je vlastně teď pokryto).

Myšlenku, že by střední školy měly mít tuto způsobilost nejenom u pesticidů, ale i u dalších atestů třeba z živočišné výroby, si vzala za svou i tzv. antibyrokratická komise ministerstva zemědělství (odstraňuje zbytečnou administrativu) a velmi se pro ni nadchla. Kurzy, které jsou dávány povinně po té, co absolventi školu vyjdou, by mohli mít „splněny“ během studia, nutné penzum znalostí by získali na své střední škole. Promyslet a vyřešit je třeba i skutečnost – odborná způsobilost má významné složky jako je toxikologie a bezpečnost při práci, což z rostlinolékařského zákona neškolí lektori zemědělství, ale hygienici z rezortu zdravotnictví. Toxikologii by tedy měl externě přednášet lektor – zaměstnanec hygienické stanice.

Obdobně doporučují pracovníci ministerstva zemědělství zapojit veterinární školy, které jsou v trvalé vzdělávací základně, a to v oblasti welfare.

V některých zemích (Německo, Rakousko) už tato praxe funguje, absolvent zemědělské školy si přinese na příslušný úřad své vysvědčení a dostane certifikát opravňující ho aplikovat přípravky na ochranu rostlin. I u nás v České republice jim tuto způsobilost uznáváme, absolvování odborné školy stačí.

Podle informací ředitelů škol, jsou obory, např. rostlinolékařství, zahradnictví, kde se daná problematika přímo učí. Maturitní vysvědčení by mělo tuto skutečnost zohlednit tak, aby absolventi mohli rovnou získat druhý stupeň odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin, a nemuseli po nástupu do praxe skládat další zkoušky.

S tím souhlasil i Ing. Hnízdil – v zákoně by se stanovila možnost, že konkrétní učební nebo studijní obor zahrnuje příslušné vzdělání, příslušnou kvalifikaci a dokladem se stane maturitní vysvědčení. Podle směrnic se ale znalosti musí obnovovat, je nutné doškolování, každých pět let. V tom však ředitelé škol nevidí žádný problém, základ žáci získají na škole..., obnovování znalostí je už dnes běžné. Zájem všech je, přidat toto vzdělání i do ostatních zemědělských oborů.

Je už jen otázka techniky, jak změnu zanést do vyhlášky (s odkazem na zákon), aby se nemusel zákon měnit. V současnosti je odkaz pouze na univerzitní školství, chybí propojení mezi odbornou způsobilostí a středoškolským vzděláním.

Podaří se dobrý záměr?

Akce Národní klastrové asociace

„Spolupráce a inovace pro udržitelné zemědělství“

Koncem července 2014 uspořádala Národní klastrová asociace vzdělávací akci – první Regionální dialog ke klastrovým koncepcím – s tematickým zaměřením „Spolupráce a inovace pro udržitelné zemědělství“. Celodenní konference se konala v rámci strategického projektu CluStrat v prostorách Domu zemědělské osvěty ve Slezské ulici v Praze.

V úvodní přednášce vystoupil pan Ing. Josef Tabery – ředitel odboru Řídicí orgán PRV z Ministerstva zemědělství, který řešil problematiku podpory operačních skupin v novém Programu rozvoje venkova (PRV) na období 2014–2020 v rámci Evropského inovačního partnerství. Evropské inovační partnerství (EIP) je další aktivitou Evropské komise a vytváří nový přístup k výzkumu a inovacím. Inovace hrají klíčovou roli pro udržitelné zemědělství a rozvoj venkova. EIP předpokládá urychlené předávání výsledků výzkumu do praxe, koordinaci při investování do pilotních a demonstračních projektů. Chápe inovace v širším smyslu, než je pouhé šíření výzkumu, kde se plně uplatní vzájemná kreativita a spolupráce všech aktérů při výměně nebo kombinování nových znalostí. Evropské inovační partnerství spojuje zemědělce, podnikatele, výzkumníky, poradce a další aktéry do operačních skupin. Operační skupiny řeší článek č. 16 z PRV – pod názvem Spolupráce.

V následující prezentaci představila paní Mgr. Eva Hudečková z Národní klastrové asociace projekt CluStrat a pilotní aktivity Národní klastrové asociace (NCA). Projekt reaguje na současné společenské výzvy jako je aktivní stárnutí obyvatelstva, zelená ekonomika a udržitelná mobilita. Zároveň řeší průřezová témata jako gender v inovacích, včetně aspektů diverzity, mezinárodního rozměru tohoto problému a transfer technologií. V tomto projektu je dosud zapojeno 18 partnerů z 9 zemí střední Evropy. Za Českou republiku se v projektu angažuje – Národní klastrová asociace a Karlovarský

kraj. V letech 2013–14 probíhaly meziklastrové a meziregionální pilotní projekty se zaměřením na aplikaci klastrové metodiky do jiných resortů. Výsledkem budou (koncem roku 2014) doporučení pro tvorbu politik, společný akční plán, náměty pro společnou strategii a podporu inovací prostřednictvím klastrů. Hlavními výstupy z projektu CluStrat se stanou společné strategie v regionu Střední Evropa, politická doporučení a společný akční plán.

Jaké se předpokládají výsledky projektu? Především je to rozšíření povědomí o možnostech a přínosech klastrové spolupráce v zemědělství, porozumění činnosti operačních skupin a identifikace synergií mezi klastrovým konceptem a konceptem Evropského integračního partnerství.

Další vystupující pan Ing. Josef Hladík, ředitel Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy se zabýval problémem zemědělství a jeho vlivu na vodní režim v krajině. V první části se věnoval vlivu půdy na vodu, na její retenční schopnosti, na využívání vody vůbec, na zpomalení odtoku z povrchu krajiny a na celkové ovlivňování koloběhu látek. Dále řešil infiltrační schopnost půdy, její retenční schopnost a vlastnosti půdy, které ovlivňují hospodaření s vodou. Rozebíral pórovitost půdy, hloubku půdního profilu, utužení půdy, strukturu půdy a obsah organické hmoty v půdě. Velkou část věnoval erozi půdy a melioracím půdy. Ukazoval příklady nežádoucích projevů meliorací, projevů nefunkčního

odvodnění a představil vize a přínosy využití v budoucnosti. Popsal čištění drenážních vod v zahraničí a možnosti využití dobových zkušeností i u nás.

Vystoupení paní **PaedDr. Pavly Břuskové**, prezidentky Národní klastrové asociace bylo zaměřeno na úlohu klastrů v sektoru zemědělství. Popsala klaster jako blízké seskupení vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb a souvisejících institucí v konkrétním oboru (i v příbuzných oborech), které spolu soutěží, ale také spolupracují, mají společné znaky a také se vzájemně doplňují. Ukázala, jaká je struktura a jádro klasteru a jak spolupráce pomáhá posilovat konkurenceschopnost. Zdůraznila, že nejsilnějším článkem v celém klasteru jsou lidé. Rozebrala, jaké jsou hlavní aktivity klastrové organizace a popsala celou strukturu členů Národní klastrové asociace v ČR (v asociaci působí 80 klastrových organizací). Na závěr zobecnila výsledky zahraničních klastrových organizací v oblasti zemědělství.

Příspěvek pana **Ing. Martina Mistra, Ph.D.**, z Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, se zabýval erozí půdy a udržitelnými způsoby hospodaření. Pokusil se rozebrat základní příčiny vodní a větrné eroze a z toho vyplývající důsledky na půdu. Sledoval, jak vidí erozi zemědělec, jak jsou nastaveny podmínky ve Společné zemědělské politice, jak se plní standardy GAEC 2 (GAEC – standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu, GAEC 2

– upravuje podmínky pěstování širokořádkových plodin na erozně ohrožených půdách) a jaké jsou dopady eroze.

Pan profesor **Ing. Josef Hůla, CSc.** z Výzkumného ústavu zemědělské techniky, hovořil o zhutnění půdy a kvalitě jejího zpracování v systému stálých jízdních drah na pozemcích. Škodlivost zhutnění půdy se projevuje zvýšením energetické náročnosti na její zpracování a snížením kvality jejího zpracování. Zhutněná půda má sníženou schopnost přijímat vodu, zvyšuje erozní ohrožení orné půdy. Přesáhne-li zhutnění kritickou mez, dochází ke snížení výnosu pěstovaných plodin. Tato svoje tvrzení dokládal celou řadou grafů a tabulek.

Jaký mají vliv vysoké dávky kompostu na fyzikální a hydraulické vlastnosti půdy, řešil ve svém příspěvku pan **Ing. Pavel Kovaříček, CSc.** z Výzkumného ústavu zemědělské techniky. Výklad začal od měření rychlosti vsakování deště do různých druhů půd, porovnával povrchové odtoky vody na variantách dávkování kompostu, řešil vliv slámy zapravené do půdy a svůj výstup ukončil vlivem pohybu strojů po poli na povrchový odtok vody.

Konference se zúčastnilo na 50 posluchačů, kvalitu prezentací podpořil zvýšený zájem účastníků o řešenou problematiku, o čemž svědčily i jejich časté dotazy.

Další informace na: www.nca.cz

Josef Sívek, ÚZEI Praha ☼

Pedagogika a sociológia vo vysokoškolskom vzdelávaní

**Pozvánka na medzinárodnú vedeckú konferenciu
pri príležitosti 50. výročia založenia Katedry pedagogiky
a psychológie a 50. výročia výučby sociológie na SPU v Nitre**

16. október 2014

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre Fakulta ekonomiky a manažmentu Katedra pedagogiky a psychológie a Katedra spoločenských vied v spolupráci so Slovenskou sociologickou spoločnosťou pri SAV si Vás dovoľujú pozvať na medzinárodnú vedeckú konferenciu.

Konferencia je zameraná na problematiku pozície pedagogiky a sociológie vo vysokoškolskom vzdelávaní a na špecifické otázky spojené s terciárnym vzdelávaním (funkcie vysokoškolských inštitúcií a ich historický vývoj, sociologické aspekty vysokoškolského vzdelávania, kurikulum vysokoškolskej výučby, vysokoškolskí študenti a vysokoškolskí učitelia, formy a metódy výučby na vysokej škole, učenie a štúdium, akademické zbory

a ďalšie vzdelávanie akademických zborov, reformy vzdelávania, vzťah vedy, výskumu, praxe a výučby, informačné a komunikačné technológie, e-learning, didaktické technológie vo vysokoškolskom vzdelávaní a aplikácia legislatívy atď.).

Konferencia je určená vysokoškolským pedagógom, vedeckým pracovníkom, pedagogickým a odborným pracovníkom stredných odborných škôl, doktorandom a ďalším zainteresovaným na riešení predmetnej problematiky.

Miesto konania: Študentský domov Nová Doba
(areál SPU v Nitre)

Kontakt: e-mail: Anna.Kulichova@uniag.sk
tel. +421 37 641 4898

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt Univerzita lektorů

Odbornost do nejnižších úrovní vzdělávání

Vysokoškolský ústav Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně podporuje vzdělávání pedagogickým pracovníkům různých typů škol. Aktuálně poskytuje zdarma vzdělávání pedagogickým pracovníkům různých typů škol, a to prostřednictvím realizace projektu Univerzita lektorů na ICV MENDELU, který podporuje další vzdělávání učitelů ZŠ i učitelů a ředitelů MŠ Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje.

Po zasloužených dnech volna se začátkem školního roku vracejí zpátky do lavic nejen žáci a studenti různých typů škol, ale také jejich učitelé usedají společně s nimi zpátky za své katedry. Tak jako s každým začátkem, byť opakovaným, se mnozí z vyjmenovaných, osvěženi a motivováni prázdninovými zážitky a dobrodružstvími z cestování a objevování nových míst či obzorů, vracejí s předsevzetími dále na sobě pracovat, učit se nové věci, rozšiřovat si své vzdělání a zažívat dobrodružství v objevování nového rovněž ve svém studiu či profesi. Proto se poohlíží po vhodné inspiraci, jak si své profesní rozhledy rozšířit, kde by načerpali nové zkušenosti a rozvinuli své odborné, ale i osobnostní a sociální kompetence. Neboť pedagogové mají potřebu celoživotního hledání nových vědomostí, doplňování vzdělání a zdokonalování.

Dne 8. 7. 2014 se uskutečnilo oficiální zahájení projektu Univerzita lektorů, který je řešen v rámci činnosti VÚ Institutu celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně. Projekt je zaměřen na podporu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ, pedagogických pracovníků MŠ a vedoucích/řídících pracovníků MŠ. Hlavním cílem projektu je rozvinout odborné, pedagogické, osobnostní a sociální kompetence u vybraných cílových skupin, čímž se posílí jejich konkurenceschopnost a lepší uplatnitelnost na trhu práce. V rámci projektu bude připraveno celkem 14 odborných kurzů, 2 speciální semináře a 40 odborných stáží.

Připravované aktivity jsou určeny pro učitele 2. stupně ZŠ, učitele MŠ a řídící/vedoucí pracovníky MŠ z Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina. Uvedeným pedagogickým pracovníkům budou nabídnuty 3 okruhy aktivit.

První z nich nabízí uvedeným pracovníkům mateřských škol možnost týdenních odborných stáží ve vybraných spolupracujících mateřských školách, ve spolupráci s experty bylo vytipováno 5 mateřských škol z **Kraje Vysočina** (Mateřská škola Korálky

Havlíčkův Brod; Mateřská škola Sedmikráska Horní Ves; Mateřská škola Moravské Budějovice; Mateřská škola Telč; Mateřská škola Třešť) a pět mateřských škol z **Jihomoravského kraje** (Mateřská škola Chalabalova, Brno Kohoutovice; Mateřská škola Laštůvkova, Brno Bystrc; Mateřská škola NA OSADĚ, Brno Židenice; Mateřská škola náměstí Svornosti, Brno Žabovřesky; Mateřská škola Ostopovice, Brno venkov).

Výměnné stáže účastníkům umožní nejen načerpání nových zkušeností, informací a praktických dovedností, ale poskytnou jim i možnost porovnání své práce s jinými přístupy. Součástí tohoto bloku jsou i dva semináře. První z nich je úvodní – motivační, v rámci kterého si účastníci vytyčí individuální cíle a potřeby a budou mít možnost prodiskutovat vše potřebné s realizačním týmem. V rámci následujícího druhého semináře bude vytvořen prostor pro sdílení zkušeností z absolvování stáží Bálintovskou metodou. Na základě reflexe si vyberou navazující kurzy soft skills dle individuálních potřeb. Po celou dobu budou mít možnost vše konzultovat s tutorem, který jim bude k dispozici. Absolventi stáží poté uspořádají na svých pracovištích workshop.

Tyto stáže jsou plánovány od října 2014 do ledna 2015.

Absolventi stáží se mohou zúčastnit druhého okruhu aktivit, který navazuje na první nabídkou 9 kurzů tzv. soft skills tj. oblast osobnostního a sociálního rozvoje. Jedná se o kurzy zaměřené na komunikaci (Komunikační dovednosti, Neverbální komunikace a Rétorika a veřejné vystupování), dále na sebepoznání a relaxaci (Sebepoznání, Relaxační techniky a Psychohygiena), kurzy k rozvoji organizačních dovedností a zvládání konfliktních situací (Organizační dovednosti a Zvládání konfliktních situací), poslední z kurzů je zaměřen na tvořivost (Tvořivost v práci učitele). Uvedení účastníci si mohou vybrat konkrétní soubor kurzů dle vlastních potřeb, neboť díky absolvování předchozí aktivity si budou schopni uvědomit své slabiny a potřebné oblasti rozvoje. Přidanou hodnotou je to, že všechny nabízené **kurzy jsou akreditovány MŠMT v rámci studia DVPP** (dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků). Kurzy budou vedeny erudovanými odborníky z oblasti psychologie a pedagogiky, a jsou koncipovány co nejvíce interaktivně s důrazem na praktické ukázky a nácviky.

Třetí aktivita projektu je určena učitelům 2. stupně základních škol. Jejím obsahem je proškolení cílové skupiny v lektorství na specifické vzdělávací oblasti z polytechnického vzdělávání. Zde je nabízeno 5 kurzů:

1. Web 2.0, využití v práci učitele

Kurz je zaměřen na následující témata: Využívání webových prohlížečů, základy tvorby webových stránek, redakční systémy, bezpečnost, sdílení dokumentů, web v práci učitele. Bude kladen důraz na praktické ukázky a cvičení.

2. Využití ICT ve výuce zeměpisu, práce s GIS

Kurz je orientován na geografické informační systémy, pojmy a vztahy, technické a programové vybavení pro výuku zeměpisu, mapové podklady, konkrétní aplikace a získání dovedností pro zpracování prostorových dat formou praktických cvičení.

3. Práce s interaktivní tabulí

Kurz je cílen na středně pokročilé i začátečníky. Účastníci budou seznámeni s hardwarovými a softwarovými nástroji při využívání interaktivních tabulí, návody k přípravě výuky, odkazy na existující výukové materiály pro různé předměty. Kurz bude probíhat zejména formou praktických ukázek a cvičení.

4. Technické zpracování digitální fotografie pro učitele

V rámci kurzu budou představeny technické prostředky pro tvorbu a zpracování digitálních fotografií, software pro úpravy, zpracování a skládání obrazů, využívání digitální grafiky ve výuce, fotoalba. Účastníci čeká spousta praktické práce na počítači a cvičení ve vlastní tvorbě.

5. Počítačová prezentace

Během kurzu budou probrány zásady dobré prezentace, zpracování tématu, načasování a ovládání prezentace, umístění textu

a grafických objektů včetně barev a motivů, formátování objektů, vrstvení, seskupování, překlápění, pohyby, přechody, animace, tlačítka linkování videí apod. Opět s velkým množstvím názorných ukázek a cvičení.

Kurzy jsou připraveny tak, aby si účastníci v první polovině časové dotace (20 hodin) osvojili a rozšířili odborné kompetence konkrétních témat. Druhá část (20 hodin) je zaměřena na lektorské dovednosti včetně praktického nácviku, tak aby absolventi těchto kurzů byli schopni získané znalosti a dovednosti dále předávat – sami dále lektorovat.

Kurzy zaměřené nejen na prohloubení odborných kompetencí jednotlivých témat, ale také lektorských dovedností účastníků budou cíleny na konkrétní požadavky účastníků (tzv. „šité na míru“), důraz bude kladen na praktické ukázky, nácviky, cvičení a potřeby frekventantů. Kurzy se budou konat od října 2014 do dubna 2015 a budou vedeny odborníky Mendelovy univerzity v Brně.

Bonusem kurzů nabízených v rámci třetí aktivity je opět jejich akreditace MŠMT v rámci DVPP, což přinese mimořádný užitek jak samotným účastníkům, kterým se nabízí možnost rozšíření si vlastního profesního portfolia, neboť se stanou potencionálním lektorem odborného kurzu v rámci DVPP pro své kolegy z domovské či jiné školy, tak jejich kmenovým školám, neboť se jim naskýtá příležitost soběstačného vzdělávání dalších zaměstnanců.

Na závěr projektu bude provedena evaluace činností uskutečněných v rámci projektu a uskutečnění závěrečné konference s evaluačním i vzdělávacím záměrem, včetně navržení dalších forem spolupráce se základními a mateřskými školami v budoucnu.

Doba trvání projektu: červen 2014 – červen 2015

Lze absolvovat libovolný počet kurzů z naší nabídky. Absolventi obdrží osvědčení.

Veškeré aktivity pořádané v rámci projektu, stejně jako všechny studijní materiály a podklady připravené k výše uvedeným aktivitám, jsou pro účastníky poskytovány zdarma.

Více informací o projektu, jednotlivých aktivitách, kurzech i přihlášky k nim, získáte:

- webové stránky projektu:
<http://icv.mendelu.cz/cz/univerzitatelektoru>
- e-mail: univerzitatelektoru.icv@mendelu.cz
- stáže v MŠ: Mgr. et Mgr. Lenka Kamanová, tel. č.: 545 135 217
- kurzy pro učitele MŠ: Mgr. Ivona Skalická, tel. č.: 545 135 232
- kurzy pro učitele ZŠ: Mgr. et Mgr. Lucie Foltová, tel. č.: 545 135 219

Projekt je spolufinancován ESF a státním rozpočtem ČR.

Ing. Iva Houbová, ICV MENDELU ✱

Profesie z oblasti „chute a vône“...

Agroinštitút Nitra je ako jeden z partnerov zapojený do projektu v rámci Programu celoživotného vzdelávania – podprogram Leonardo da Vinci Partnerstvá – Flavours & Fragrances (Chute a vône). Projekt sa zaoberá problematikou vzdelávania a zamestnanosti v odvetví, kde trh neustále expanduje – profesiami, súvisiacimi s pestovaním a spracovaním liečivých a aromatických rastlín a rastlín využívaných v kozmetickom priemysle.

Ťažiskom projektu je hodnotenie zručností a potrieb a podpora školenia v odvetí pestovania a spracovania liečivých a aromatických rastlín a rastlín využívaných v kozmetickom priemysle, na vývin návrhov školení, podporu a skvalitnenie súvisiacich pracovných miest. Výstupom projektu bude nadnárodná a inovatívna stratégia na rozvoj štruktúry daného odvetvia prostredníctvom identifikácie a šírenia osvedčených postupov. Takisto má za cieľ vytvoriť sieť spolupráce v rámci daného sektoru, ktorá by umožnila spoločné hľadanie riešení na prekonávanie prípadných prekážok a vybudovanie spoločného rámca pre uznávanie a certifikáciu zručností.

V dňoch 2. až 3. júna 2014 sa v Nitre uskutočnilo 3. nadnárodné stretnutie partnerov projektu, organizované Agroinštitútom Nitra. Sedemnást zástupcov partnerských organizácií z Francúzska, Grécka, Belgicka, Poľska a Slovenska sa stretlo v Nitre na treťom nadnárodnom stretnutí partnerov projektu. Súčasťou programu bola aj odborná exkurzia, počas ktorej mali účastníci možnosť vidieť

príklady správnej praxe a vymeniť si skúsenosti z oblasti pestovania liečivých a aromatických rastlín a výroby lokálnych gastronomických produktov. Prvý deň prebiehal workshop, počas ktorého partneri zhodnotili doteraz zrealizované aktivity, diskutovali o nasledujúcich aktivitách a prerokovali finančné a administratívne otázky projektu.

Počas druhého dňa stretnutia sa konala odborná exkurzia, počas ktorej mali účastníci možnosť vidieť príklady správnej praxe a vymieňať si skúsenosti z oblasti pestovania liečivých a aromatických rastlín a výroby lokálnych gastronomických produktov.

Exkurziu začali účastníci stretnutia na levanduľovej farme pri Šali. Levanduľové „polia“ pána Tibora Petra majú výmeru viac ako

40 árov a levanduľu z nich spracováva na kyticky a aromatické vrecúška. Táto farma je dôkazom, že aj keď levanduľa nie je pre Slovensko typickou bylinkou, jej pestovanie a využitie je možné aj u nás.

Ďalším navštíveným podnikom bolo rodinné včelárstvo Geraldína v obci Oponice, ktoré vyrába veľmi kvalitný včelí med, rôzne včelie produkty, ale i medzinárodne ocenenú medovinu. Geraldína je i známym dodávateľom genetického materiálu pre včelárov (kráľovien aj celých včelích rodín).

Do tretice smerovali kroky návštevníkov na agrofarmu Cibajky v obci Klátová Nová Ves, ktorá sa zameriava na ekologický chov oviec a kôz, rastlinnú výrobu a výrobu rôznych produktov z ovčieho a kozieho mlieka. Bryndzu, čerstvý a údený ovčí syr, syrové nite, údené mäsové produkty, špeciality z bravčového mäsa a jahňacie mäso predávajú priamo na farme. V budúcnosti plánujú rozšíriť podnikateľské aktivity a začať s poskytovaním služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu.

Ing. Peter Vnučko, Agroinštitút Nitra ✨

Nový Evropský pas dovedností

Evropská komise v červnu zavedla Evropský pas dovedností v pohostinských službách, který má usnadnit styk mezi uchazeči o zaměstnání a zaměstnavateli v odvětví pohostinství a služeb cestovního ruchu v Evropě.

Pas dovedností umožní zaměstnancům a zaměstnavatelům překonávat jazykové bariéry a porovnávat dovednosti pracovníků v pohostinství, což usnadní přijímání zaměstnanců v tomto odvětví. Pas dovedností je k dispozici ve všech úředních jazycích EU na evropském portálu pracovní mobility **EURES**. Pas bude v budoucnosti rozšířen i na další odvětví.

Pas dovedností vznikl z podnětu Komise ve spolupráci s organizacemi zaměstnanců a zaměstnavatelů v odvětví pohostinství: HOTREC, zastřešující organizací zastupující hotely, restaurace, kavárny a podobná zařízení v Evropě; a EFFAT, Evropskou federací odborových svazů v potravinářství, zemědělství a cestovním ruchu.

Do pasu dovedností mohou pracovníci zaznamenávat ve snadno dostupném formátu veškeré dovednosti a schopnosti získané během svého vzdělávání, odborné přípravy a pracovní praxe. Pas je doplňkem tradičního životopisu a umožňuje zaměstnavatelům rychle překonávat jazykové bariéry a nacházet kvalifikované pracovníky, kteří by u nich nastoupili na volná místa. Pas tedy usnadňuje lepší propojení mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce v odvětví pohostinství.

Evropský pas dovedností v pohostinství je první z řady pasů zaměřených na vysoce mobilní odvětví evropského hospodářství. Komise je odhodlána podporovat mobilitu na evropském trhu práce jako jeden ze způsobů, jak zlepšit zaměstnanost, a bude i nadále spolupracovat se svými partnery a rozšiřovat nástroj Evropský znalostní pas, aby podpořila odvětví, která se vyznačují vysokou mobilitou pracovní síly v Evropě.

V dubnu 2014 bylo v EU více než 5 milionů nezaměstnaných mladých lidí do 25 let a celková míra nezaměstnanosti mladých lidí činila 22,5 %. Proto je tak důležité podporovat odvětví, která mladým lidem poskytují trvalé příležitosti, jako je odvětví pohostinských služeb a cestovního ruchu.

Z celoevropské studie zveřejněné koncem roku 2013 vyplynulo, že odvětví pohostinství hraje klíčovou úlohu v boji proti nezaměstnanosti mladých lidí a má zásadní význam pro růst, zaměstnanost a prosperitu ostatních odvětví.

Zdroj: Zastoupení Evropské komise v České republice ✨

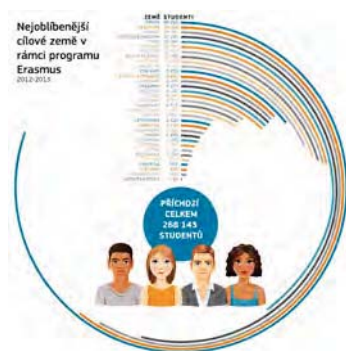

Informační servis

Zastoupení Evropské komise

Další rekordní rok pro Erasmus

Z nejnovějších statistik programu Erasmus vyplývá, že v letech 2012–2013 využilo granty na studium nebo odbornou přípravu v zahraničí rekordních téměř 270 000 studentů. Studium na jiné univerzitě je sice i nadále nejoblíbenější možností, nicméně každý pátý student (55 000)

se v rámci Erasmu rozhodl pro pracovní stáž ve firmě. Nejpopulárnějšími destinacemi pro studenty v rámci programu Erasmus 2012–2013 byly Španělsko, Německo a Francie. Nejvíce studentů v poměru k celkovému počtu vysokoškoláků vyslalo Lucembursko, Lichtenštejnsko, Finsko, Lotyšsko a Španělsko.

„Již 27 let umožňuje program Erasmus studentům strávit určitou dobu v zahraničí, rozšířit si obzory a zlepšit dovednosti, ...přispívá k rozvoji pocitu evropské sounáležitosti a také rozvíjí dovednosti, jimiž se zvyšuje zaměstnatelnost studentů a jejich profesní vyhlídky...“

Nový rozšířený program Erasmus+, který zahrnuje Erasmus a podobné programy mobility pro další skupiny, mimo jiné učně a dobrovolníky, klade větší důraz na jazykovou podporu, pružnější pravidla pro udělení grantů, jakož i specifickou další podporu osobám se zvláštními potřebami, jako jsou osoby ze znevýhodněného prostředí či ze vzdálených oblastí.

Program Erasmus+, nový program pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport, byl zahájen v lednu 2014.

Erasmus: Mění životy, otevírá obzory

Zvláštní fond na podporu zaměstnanosti mladých lidí

Odborníci z Evropské komise a členských států se zaměřili na urychlení programování **Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí** a na praktické provádění iniciativy.

Peníze z Iniciativy doplněné prostředky z Evropského sociálního fondu na roky 2014–20 se použijí na opatření zejména pro osoby mladší 25 let (případně 29 let v závislosti na rozhodnutí toho kterého členského státu), jež v současné době nejsou zaměstnané, ani se neúčastní vzdělávání nebo profesní přípravy (NEET) v regionech, kde nezaměstnanost mladých lidí v roce 2012 přesahovala 25 %. Na financování z Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí má nárok dvacet členských států, na jejichž území se tyto regiony vyskytují (zahrnuje Česko i Slovensko). Financováním přímého vytváření pracovních míst, učňovské přípravy, stáží či dalšího vzdělání Iniciativa na zaměstnanost mladých přímo podporuje provádění národních prováděcích plánů záruky pro mladé lidi.

Výdaje jsou uznatelné od 1. září 2013, což znamená, že prostředky mohou být vyplaceny zpětně.

Návrh Komise týkající se záruky pro mladé lidi vychází z velmi prosté ideje – žádný mladý člověk by neměl zůstat bez zaměstnání nebo neaktivní déle než čtyři měsíce. Záruka pro mladé má zajistit, aby všechny osoby mladší 25 let získaly kvalitní pracovní nabídku, stáž, učňovskou přípravu či další vzdělání, a to do čtyř měsíců po ukončení vzdělání či opuštění pracovního místa.

Všech 28 členských států předložilo své prováděcí plány záruky pro mladé lidi a podnikají první kroky k sestavení systému záruky pro mladé lidi.

Roaming: od 15. prosince 2015 na neviděnou?

Od 15. prosince 2015 by telefonování a posílání textových zpráv nebo emailů z mobilních telefonů mělo vyjít cenově nastejno, ať jste doma, nebo v jiné zemi Evropské unie. Předpokládá to legislativní návrh, který schválil parlamentní Výbor pro průmysl. Než nová pravidla vstoupí v platnost, musí je ještě schválit plénum Evropského parlamentu a Rada EU.

Evropská unie postupně omezuje poplatky za roaming už od roku 2007. Výsledkem právních předpisů EU je 80% snížení cen volání a SMS, a datový roaming je oproti roku 2007 levnější až o 91 %.

Navzdory tomuto masivnímu snížení poplatků si stále 28 % lidí, kteří přicestují v rámci EU do jiné země, své mobilní telefony vypíná, aby se roamingovým poplatkům vyhnuli.

Je třeba co nejvíce využít „zelených“ pracovních příležitostí

EU nastínila plán, jak v době, kdy se tzv. zelená ekonomika rychle rozvíjí, maximálně využít pracovní příležitosti a podpořit pracovníky v odvětvích šetrných k životnímu prostředí.

Tzv. zelená pracovní místa, jež zahrnují práci s informacemi, technologiemi či materiály, které pomáhají životnímu prostředí, patří mezi nejrychleji rostoucí v Evropě.

Patří sem pracovní místa v oblasti:

- recyklace
- biologické rozmanitosti
- izolace domů ke zvýšení energetické účinnosti
- zlepšování kvality ovzduší
- technologií pro obnovitelnou energii.

V tomto odvětví dokonce během hospodářské recese vzrostl počet pracovních míst o 20 %. Podle EU je ekonomický přechod na tato odvětví klíčem k dosažení udržitelného hospodářského růstu.

Zelená ekonomika reaguje na změnu klimatu a globální nedostatek zdrojů technologickými inovacemi, vznikem nových trhů a změnami spotřebitelské i průmyslové poptávky.

Nehospodárné využívání plastových nákupních tašek

Členské státy EU by měly do roku 2019 omezit o 80 % spotřebu nejpoužívanějších a nejvíce znečišťujících plastových tašek, které výrazně znečišťují životní prostředí, zejména vodní útvary a vodní ekosystémy.

Mělo by se tak stát zejména pomocí závazných evropských redukčních cílů a požadavku, aby se za plastové tašky platilo. Zdarma by měly být poskytovány pouze velmi lehké tašky určené k balení potravin jako je syrové maso, ryby či mléčné výrobky. Plastové tašky používané k balení suchých nebalených potravin, jako je ovoce, zelenina a cukrovinky, by měly být do roku 2019 nahrazeny taškami z recyklovaného papíru nebo biologicky rozložitelného a kompostovaného materiálu.

Nejlehčí plastové nákupní tašky o tloušťce nepřesahující 50 mikronů představují převážnou většinu plastových nákupních tašek používaných v EU. Jsou také méně vhodné k opětovnému použití,

čímž se rychleji stávají odpadem. Častěji jsou pak roztržovány do životního prostředí. (V roce 2010 použil průměrný občan EU odhadem 198 plastových nákupních tašek, z nichž bylo na 90 % lehkých.)

SZP by měla více zohledňovat problematiku vody

Ve zprávě Evropského účetního dvora se uvádí, že EU byla při začleňování cílů vodní politiky do společné zemědělské politiky (SZP) pouze částečně úspěšná. Audit upozornil na nedostatky dvou nástrojů, které se v současné době používají pro začleňování cílů vodní politiky EU do SZP (podmíněnost a rozvoj venkova).

„V Evropě je sektor zemědělství přirozeně významným uživatelem vody – připadá na něj třetina spotřeby vody – a ovlivňuje vodní zdroje, například znečišťováním vody živinami,“ uvedl člen Evropského účetního dvora. Společná zemědělská politika se na rozpočtu EU podílí téměř 40 % (přes 50 miliard EUR na rok 2014) a jejím prostřednictvím se EU snaží ovlivňovat zemědělské postupy, které mají dopad na vodu.

Bezpečnost potravin: 35 let ochrany zdraví lidí a zvířat

Evropa se dnes více než kdy jindy spoléhá na systém včasné výměny informací pro potraviny a krmiva (RASFF), aby zajistila, že potraviny v EU splňují jedny z nejvyšších bezpečnostních norem na světě. Tento systém funguje již 35 let a jeho hlavní úlohou je zajišťovat bezpečnost potravin.

Současný inovativní online nástroj – nový portál RASFF pro spotřebitele – umožňuje občanům přístup k informacím o stažení výrobků a oznámením, která vydávají orgány pro veřejné zdraví či podniky a v nichž upozorňují na škodlivé výrobky v dané zemi EU.

Zveřejněná výroční zpráva se věnuje roku 2013, kdy bylo prostřednictvím systému RASFF předáno celkem 3 205 původních oznámení, z nichž 596 byla klasifikována jako výstražné upozornění, 442 jako informační oznámení vyžadující další údaje, 705 jako informační oznámení zasílané na vědomí a 1 462 jako oznámení o odmítnutí na hraničním přechodu.

K těm nejzávažnějším případům, u nichž se systém RASFF využil, byla například ohniska nálezů vyvolaných výskytem viru hepatitidy A v jahodách a směsích bobulovin, dále nežádoucí účinky doplňků stravy s potenciálně nebezpečným složením, nákaza vyvolaná výskytem Shiga toxinu produkujícího *Escherichia coli* (STEC) v mase či výskyt reziduí pesticidů v rostlinných produktech.

Z 3 205 původních oznámení předaných systémem RASFF v roce 2013 se převážná většina (tj. 2 710 případů, tedy 84,6 %) týkala

potravin, 272 krmiv (8,5 %) a 223 materiálů určených pro styk s potravinami (6,9 %).

Síť RASFF dnes umožňuje rychlou výměnu informací mezi členskými zeměmi a Komisí v případě, že je u produktů v potravinovém a krmivovém řetězci zaznamenána hrozba pro veřejné zdraví. Členy systému RASFF je 28 členských států EU, Komise, EFSA, ESA, Norsko, Lichtenštejnsko, Island a Švýcarsko.

Opětovné využívání vody v Evropě – jaký je váš názor?

Opětovné využití vody není v Evropě příliš rozšířené. Většina odpadních vod se z městských čistíren jednoduše vypouští do řek či jezer. Kdybychom je však více využívali, pomohlo by nám to řešit rostoucí problémy související s nedostatkem vody a suchem a zároveň snížit riziko znečištění odpadními vodami i náklady na jejich úpravu. Kromě toho má opětovné využívání vody menší dopad na životní prostředí, než když se získává z jiných zdrojů, například převáděním vody mezi regiony či odsolováním.

Navzdory těmto výhodám a značnému potenciálu pro další rozvoj však existuje několik důvodů, proč je úroveň opětovného využívání tak nízká. K nim se řadí:

- neexistence společných environmentálních/zdravotních norem EU pro opětovné využívání vody,
- možné překážky, které by bránily volnému pohybu zemědělských produktů zavlažovaných opětovně využívanou vodou,
- neodpovídající obchodní modely a způsoby stanovení cen za vodu,
- malá informovanost zainteresovaných aktérů o výhodách opětovného využití vody,
- nedostatečná otevřenost veřejnosti,
- technické překážky a nedostatečné vědecké poznatky.

Evropská komise zahájila veřejnou konzultaci (do 7. listopadu 2014) o různých možných opatřeních na úrovni EU, která by opětovné využívání vyčištěných odpadních vod podpořila. Zajímá nás názor občanů, zainteresovaných subjektů, podnikatelské sféry, nevládních organizací i veřejných orgánů na to, jaký je potenciál opětovného využití vody, jaké překážky mu brání a jaký druh regulačních a neregulačních opatření EU by tyto obavy mohl účinně řešit a rozšířit bezpečné opětovné využívání vody v EU.

Souvislosti

Celosvětová změna klimatu klade stále větší nároky na evropské zdroje sladké vody. Nejvíce problémů vzniká v suchých oblastech s nízkým objemem srážek a vysokou hustotou obyvatelstva, pravděpodobně však budou zasaženy také oblasti mírného pásma s intenzivním zemědělstvím, cestovním ruchem a průmyslem. V důsledku

toho dochází k většímu soupeření o vodní zdroje mezi různými odvětvími, která ke své činnosti vodu potřebují, což zesiluje obavy o dodávky z vysoce kvalitních zdrojů vyhrazených pro pitnou vodu.

Ceny za komunikaci v oblasti zemědělské politiky EU 2014

Vymysleli jste komunikační akci či kampaň týkající se zemědělství a rozvoje venkova, s níž byste se rádi pochlubili před mezinárodním obecnstvem? Chcete se podělit o své zkušenosti s dalšími zúčastněnými stranami, jež se věnují otázkám komunikace v oblasti společné zemědělské politiky (SZP)?

Evropská komise i letos vyhlašuje soutěž o ceny za komunikaci v oblasti SZP.

Soutěž lze ve třech kategoriích.

Komunikace zaměřená na zúčastněné strany: projekty se zaměřením na osoby, které se o problematiku zajímají z profesních důvodů.

Komunikace zaměřená na veřejnost: projekty poskytující jí jasné a snadno srozumitelné informace pro každodenní život.

Inovativní komunikace: projekty, jež vynikají inovativností nebo jsou zajímavé z hlediska použitých nástrojů, akcí či komunikačních kanálů.

Soutěže se může zúčastnit: vnitrostátní ministerstva, nevládní a neziskové organizace, organizace zastupující místní, regionální a obecní úřady, profesní organizace (sdružení zemědělců či sdružení pro rozvoj zemědělství a venkova), výzkumné a akademické instituce...

Projekty je třeba zaslat **do 31. října 2014 do 12:00 hodin**

Ochrana menších dodavatelů potravin před giganty evropského průmyslu

EU požaduje opatření, které by ochránilo malé potravinářské podniky před nekalými praktikami používanými některými supermarkety a většími výrobci. Velké společnosti mají při vyjednávání s ostatními podniky silnější pozici, které – legitimně – využívají ve svůj prospěch. Jelikož se však síla v potravinářském průmyslu začala výrazně koncentrovat, vzniká nerovnováha, která někdy menší společnosti vystavuje nekalým obchodním praktikám.

Silnější obchodní partneři například:

- odmítají poskytovat základní smluvní podmínky písemně
- mění ceny transakcí, které již byly dohodnuty
- přenášejí na slabší smluvní strany nepřiměřeně velké riziko
- bez pádného důvodu ukončují obchodní vztah, aniž dodrží výpovědní lhůtu.

Pokud je slabší strana na větším subjektu ekonomicky závislá, často ze strachu, že dojde k narušení obchodního vztahu, nehájí své zájmy.

Sdělení o nekalých obchodních praktikách vytyčuje pro zainteresované strany několik priorit, tak aby vznikl účinný celounijní rámec, jenž by boj proti těmto praktikám usnadnil. Nenavrhuje právní předpisy na úrovni Unie, ale vybízí členské státy k tomu, aby podle situace na svém území zavedly proti nekalým obchodním praktikám příslušná opatření. Podněty, s nimiž sdělení přichází, se opírají o tři základní pilíře, kterými jsou:

1. Podpora dobrovolné „iniciativy dodavatelského řetězce“: Dobrovolné kodexy chování jsou nezbytným základem spravedlivých a udržitelných obchodních vztahů.

2. Celounijní norma pro zásady správné praxe: Členské země, které již nekalé obchodní praktiky řeší na úrovni svého státu, k tomu zvolily různé přístupy. Některé členské státy ale proti nim dosud žádné konkrétní kroky nepodnikly.
3. Účinné prosazování práva na úrovni států: zavést minimální normy pro prosazování práva, jež by platily po celé EU.

Než se potravinářský výrobek dostane ke spotřebiteli, je předmětem obchodního řetězce, kterého se účastní řada aktérů – výrobců, zpracovatelů a maloobchodníků. V tomto dodavatelském řetězci pracuje v EU přes 47 milionů lidí a působí zde velké množství malých firem – více než v kterémkoli jiném odvětví.

Zdroj: Zastoupení Evropské komise v České republice ✨

Ohlasy/Ohlasy

NZM Praha hledá partnera pro provoz své farmy

Ukázková farma má na muzejním dvorku v srdci Prahy své místo už od roku 2006. V minulém roce byl ale její provoz přerušen. Zřizovatelem Národního zemědělského muzea je Ministerstvo zemědělství ČR.

Celých sedm let mohli návštěvníci Národního zemědělského muzea Praha navštívit na jeho dvorku atrakci, která v centru Prahy neměla obdoby. Malá muzejní farma umožňovala všem zájemcům poznat rostlin-

nou i živočišnou výrobu takřka z první ruky. Živé exponáty, o které pečovali pracovníci provozně-technického úseku muzea, se však musely v minulém roce odstěhovat z důvodu nedostatečného počtu personálu, který by zajišťoval chod farmy. Současné vedení NZM Praha ale plánuje jednu z nejzajímavějších expozic vrátit zpět.

Podle generálního ředitele NZM Milana Jana Půčky se nemůže moderní muzeum spoléhat pouze na historické předměty a stálé výstavy. Naopak, dnešním trendem jsou interaktivní expozice, kde si můžeme spoustu věcí vyzkoušet. Muzejní farma s živými zemědělskými plodinami a zvířaty uprostřed města je asi nejlepší způsob, jak lidem ukázat, z čeho pochází jídlo na jejich stole a že potraviny nejsou samozřejmostí...

Stejně jako v případě řady jednorázových akcí pro veřejnost chce šéf muzea využít osvědčeného konceptu spolupráce s partnery.

Ti by měli dokázat zaplatit a zajistit provoz farmy (podle platné legislativy), tzn. každodenní péči o zvířata a rostliny, získali by tím možnost propagace vlastní činnosti. Mělo by jít proto o firmu či organizaci, která se zemědělskou výrobou či péčí o zvířata sama zabývá.

Muzeum plánuje obnovit vlastní farmu v podobném rozsahu z roku 2006, kdy měla dvě základní části. Políčko zemědělských plodin seznamovalo návštěvníky s vybraným sortimentem rostlin, užívaných v zemědělství, část, věnovaná živočišné výrobě ukazovala názorně chov slepic, králíků a ovcí.

Informace poskytne Petr Mašek

tel. +420 720 306 476, petr.masek@nzm.cz

Děčínská kotva 2014

Mistrovství floristů České republiky

Již 43. ročník Děčínské kotvy se uskutečnil ve dnech 14.–18. května 2014 v prostorách jižního křídla děčínského zámku a na nově otevřených jižních terasách. Organizátorem a vyhlášovatelem je stále Střední škola Antonína Emanuela Komerse Děčín – Libverda a Svaz květinářů a floristů České republiky.

Samotná soutěž se konala 14. a 15. května. Soutěžící byli rozděleni do dvou kategorií a plnili čtyři soutěžní disciplíny: Letní slunovrat – vypichovaný věnec, Louka v dlani – svatební kytice, Bud' připraven – tajná práce a Rozkvetlá zákoutí – exteriérová vysazovaná kompozice. Všechna zadání spojovalo nosné téma letošního ročníku „V lůně přírody“.

Vzhledem k teplému počasí, které posunulo přírodu o měsíc dopředu, jsme se opravdu mohli cítit jako ve volné přírodě. Zvonky, chrpy, orlíčky, kopretiny, ostrožky, trávy a další druhy květin ovládly zámecké prostory. Vysazované kompozice ozdobily a stále ještě zdobí jižní terasy zámku.

V kategorii juniorů letos soupeřilo mnohem víc studentů než vloni. O prvenství bojovalo 18 soutěžících. Vyhovovala jim nejen téma, ale i dostupný materiál, který běžně roste na louce. Mistrem ČR ve floristice v juniorské kategorii se stala **Jana Lenochová, studentka Střední zahradnické školy v Litomyšli.**

V seniorské kategorii (10 soutěžících) si titul Mistr ČR ve floristice odnesla **Ing. Klára Franc Vavříková z Henri Design, s.r.o., Sázava.**

Do programu 43. mistrovství floristů ČR Děčínská kotva 2014 byla zařazena exhibice Trendy ve skandinávské floristice, které se

ujala přední finská floristka a vicemistryně soutěže Europa Cup 2011 v Haaviově Niina Minkkinen-Westerlund.

Z naší školy se účastnily dvě studentky oboru Zahradnictví, **Iva Bouzková** a **Veronika Linhartová.** Veronika získala 1. místo za vypichovaný věnec a Iva (viz foto) skončila v celkovém hodnocení na krásném 4. místě.

Slavnostní vyhlášení výsledků probíhalo v knihovním sále děčínského zámku. Hosty galavečera byly Marcela Březinová, Vlastimil Harapes a jejich kamarádka zpěvačka Karya. Výstavy se díky Děčínským slavnostem, ale bohužel nepěknému počasí, zúčastnilo pouhých 4500 návštěvníků.

Letošní 43. ročník Děčínské kotvy se opravdu vydařil. Akce se konala pod záštitou ministra zemědělství ČR Mariana Jurečky a hejtmána Ústeckého kraje Oldřicha Bubeníčka.

Již nyní se těšíme na další ročník, který se uskuteční 13. a 14. května 2015. Můžeme prozradit i téma: „Flower factory aneb svatba ve staré továrně“.

Ing. Olga Fojtíková

učitelka odborných zahradnických předmětů ☀

Nastuduj – předved' – ukaž ostatním

Novojičínští středoškoláci a žáci základních škol na Univerzitě Palackého v Olomouci

Ve spolupráci olomoucké univerzity, Střední školy technické a zemědělské v Novém Jičíně a základních škol proběhla unikátní akce. Týdenní souvislý studijní pobyt středoškoláků na univerzitě byl doplněn prezentačním dnem pro žáky základních škol.

Kurz biologie se uskutečnil pod názvem „Středoškolský týden“ na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého. Studenti fakultní Střední školy technické a zemědělské Nový Jičín měli možnost se v rámci jednoho týdne seznámit s výzkumem a používanými metodami na katedře ekologie a životního prostředí.

Po čtyři dny byli studenti středoškolského oboru Ekologie a biologie rozděleni do skupin podle vybraných témat a pracovali na odborných projektech. Ve skupinách zaměřených na půdní a vodní prostředí odebírali vzorky a prováděli jejich chemický a mikrobiologický rozbor. Seznámili se s určováním vodních a půdních organismů. Jedna skupina si vyzkoušela sledování živočichů v terénu pomocí rádiových přístrojů. Všichni studenti svá data zpracovali a získané výsledky přednesli na závěr týdne formou prezentace.

Středoškoláci po celý týden bydleli na vysokoškolských kolejích a stravovali se v menze. Byla to tedy pro ně spolu s přednáškami a laboratorními cvičeními ochutnávka vysokoškolského studia „nanečisto“.

V pátek přijeli za středoškoláky také žáci pěti základních škol z Nového Jičína, Suchdolu n. O. a z Fulneku. Studenti novojičínské technické a zemědělské školy spolu s pedagogy univerzity pro ně připravili jednodenní program. Byli přivítáni v aule Přírodovědecké

fakulty UP, studenti jim předvedli výsledky svého týdenního pobytu formou prezentací a pak si prohlédli vysokoškolská pracoviště.

Pro středoškoláky i pro jejich kolegy ze základních škol to byly nové zážitky, které určitě budou motivací ke studiu.

Akce se uskutečnila v rámci projektu Podpora přírodovědného a technického vzdělávání v Moravskoslezském kraji (NatTech).

RNDr. Jiří Trávníček

SŠ technická a zemědělská Nový Jičín 🌱

Spolupráca obce a subjektu hospodáriaceho v systéme ekologického poľnohospodárstva

V súčasnosti je ekologické poľnohospodárstvo odvetím ktoré sa stavia do popredia záujmov celej spoločnosti. Aby sa bioprodukcia stala ľuďom dostupnejšia a aby si všetci uvedomili jej kvalitu, je veľmi dôležitá spolupráca medzi ekofarmami, rôznymi podnikateľskými subjektmi a obyvateľstvom.

Spolupráca predstavuje množstvo príležitostí nielen pre rozvoj ekologického poľnohospodárstva a subjektov hospodáriacich takýmto spôsobom, ale aj pre ostatných podnikateľov, občanov a tiež jednotlivé obce a regióny. Môže zahŕňať širokú škálu pôsobnosti, kam možno zaradiť cestovný ruch a agroturistiku, budovanie infraštruktúry, vytváranie nových pracovných príležitostí, zachovanie kultúry, ochranu životného prostredia a mnohé ďalšie. Je preto dôležité uvedomiť si nie len význam spolupráce v rámci ekologického poľnohospodárstva, ale aj skutočnosť, že takýto udržateľný spôsob hospodárenia predstavuje zachovanie prírodného bohatstva pre naše budúce generácie.

Predstavenie Liptovskej Tepličky a poľnohospodárskeho družstva

Obec Liptovská Teplička sa nachádza na severnom úpätí Kráľovej Hole v najjuhovýchodnejšom kúte Liptovskej kotliny. Podľa administratívneho členenia je súčasťou Prešovského kraja, okresu Poprad a regiónu Horný Liptov. Zástavba obce je osadená v členitom teréne, dominuje jej okolitá starostlivo obhospodarovaná krajina. Krajinu v obci a jej okolí tvarujú dominanty: architektúra, pivnice, stodolište, terasovité políčka. Kultúrnym dedičstvom obce je folklór, remeslá, kroj, nárečie a rodáci (www.liptovskateplicka.sk).

Poľnohospodárske družstvo v Liptovskej Tepličke bolo založené v roku 1978, pričom na uplatňovanie systému ekologického poľnohospodárstva prešlo na výmere 143 ha ako jedno z prvých v roku 1991. Po roku 1996 a dvojročnom období konverzie družstvo začalo uplatňovať ekologický systém hospodárenia na celej výmere pozemkov. Po skončení konverzie sa systém dotácií na Slovensku pozastavil, a tak ako aj mnohé iné subjekty hospodáriace v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby, aj toto družstvo nemalo ľahké obdobie na pri udržaní myšlienky a chodu ekologického poľnohospodárstva. Situácia sa vylepšila v roku 2004, keď Slovensko vstúpilo do Európskej únie. V súčasnosti PPD (Poľnohospodárske podielnícke družstvo) Liptovská Teplička napreduje a zaznamenáva obrovský rozvoj. Zameriava sa predovšetkým na ekologickú prvovýrobu a agroturistiku.

Družstvo vstúpilo aj do občianskeho združenia cestovného ruchu **ProTatry**, s ktorým sa snaží nie len o rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky, ale predovšetkým o to, aby sa ekologické poľnohospodárstvo a **BIO-produkcia** dostali do povedomia ľudí. Aby družstvo viac priblížilo obyvateľstvu kvalitu BIO-produkcie, zriadilo si z tohto dôvodu aj tzv. Pojazdnú predajňu. PPD Liptovská Teplička je aj členom Zväzu ekologického poľnohospodárstva **Ekotrend Slovakia**, v spolupráci s ktorým organizuje tzv. „predaj z dvora“.

Spolupráca a jej význam

Vzájomná spolupráca obce a poľnohospodárskeho subjektu môže zahŕňať široký rozsah činností a zameriavať sa na rozvoj rôznych oblastí nielen ekonomického, ale aj spoločenského života spoločnosti. Jej pôsobenie môže byť sústredené napríklad na rozvoj cestovného ruchu a agroturistiky, budovanie infraštruktúry, technickej i cestnej, ochranu životného prostredia, zachovanie kultúrnych tradícií, podporu mládeže a dôchodcov, organizovanie kultúrnych, spoločenských a športových podujatí, vypracovanie spoločných projektov na získanie finančných prostriedkov a v neposlednom rade priblíženie kvality bioprodukcie ľuďom, pri ktorých je veľmi dôležité aj zapojenie sa miestneho obyvateľstva.

Spolupráca so sebou zvyčajne prináša množstvo výhod, a to nielen pre obec a podnikateľský subjekt, s ktorým spolupracuje, ale aj pre miestne obyvateľstvo.

Spolupráca obce Liptovská Teplička a PPD Liptovská Teplička je veľmi významná a zasahuje takmer do všetkých oblastí spoločenského života. Prejavuje sa nie len pri organizovaní kultúrnych a športových akcií, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou Liptovskej Tepličky, ale ich zameranie je orientované aj na rozvoj dediny, a to najmä v oblasti cestovného ruchu.

Tento druh spolupráce medzi obcou a poľnohospodárskym družstvom existuje už dlhé roky. V minulosti sa tu nachádzalo lyžiarske stredisko. Obec sa snažila získať finančné prostriedky na zlepšenie kvality zjazdoviek, a preto v spolupráci s družstvom vypracovala spoločný projekt smerovaný na ich zasnežovanie. Nemalou čiastkou na kúpu snežných diel prispelo aj družstvo. Neskôr finančná kríza prinútila obec už vybudované stredisko zatvoriť a techniku rozpredať. V súčasnej dobe sa obec a družstvo snažia o jeho opätovné otvorenie, čo by pomohlo rozvoju cestovného ruchu a tým aj ďalšiemu rozvoju Liptovskej Tepličky. Príležitosť videli predovšetkým v zimných olympijských hrách, ktoré sa na Slovensku mohli v spolupráci s Poľskom konať v roku 2022. V tomto lyžiarskom stredisku by mohla prebiehať príprava súťažiacich, rovnako ako to bolo v minulosti, keď sa na Slovensku konal Európsky pohár v akrobatickom lyžovaní.

Ekologické dni na farme

V rámci vzájomnej spolupráce s obcou možno povedať, že toto poľnohospodárske družstvo vystupuje často aj ako sponzor pri organizácii rôznych podujatí. Jedným z takých podujatí bývajú **Dni ekologického poľnohospodárstva** s podnázvom **Ekologické dni na farme**. Cieľom tejto dvojdnovej akcie bolo priblížiť návštevníkom kvalitu ekologického poľnohospodárstva a previesť ich históriou práce na poli a okolo zvierat. Návštevníci mali možnosť ochutnať nie len bioprodukty, ale aj regionálne špeciality, prezrieť si poľnohospodársku techniku, od tej najstaršej ako boli ručné náradia, mláťačky až po najnovšiu techniku, a oboznámiť sa s chovom hospodárskych zvierat. Pre deti i dospelých boli pripravené rôzne súťaže, dokonca aj hod vidlami do diaľky. Pre záujemcov bola tiež pripravená prednáška o ekologickom poľnohospodárstve. Družstvo na túto akciu poskytlo svoje bioprodukty, ako syr, bryndzu, žinčicu, jahňacie klobásky a pripravilo aj špeciálny jahňací guláš. Obec sa do tejto akcie zapojila zabezpečením priestorov a občianske združenie ProTatry pomohlo nie len s propagáciou podujatia, ale zabezpečilo aj finančné prostriedky, vďaka ktorým Dni ekologického poľnohospodárstva v Liptovskej Tepličke boli určené pre širokú verejnosť.

Ďalšou významnou akciou, ktorá pre Liptovskú Tepličku predstavuje kultúrnu udalosť roka, sú **Folklorne slávnosti Pod Kráľovou hoľou**. V tomto období obec oživa folklórom a tradíciami.

Návštevníci majú možnosť vychutnať program plný vystúpení folklórnych skupín z rôznych kútov Slovenska, prezrieť si tzv. Stodolu mikroregiónu, či zúčastniť sa rôznych súťaží. Rovnako aj pri tomto podujatí je spolupráca družstva a obce veľmi dôležitá, a to napríklad prostredníctvom finančnej podpory a zabezpečením občerstvenia. Družstvo taktiež finančne podporuje miestny folklórny súbor, ktorému prispelo peňažnou čiastkou na kúpu krojov.

Obec v spolupráci s poľnohospodárskym družstvom organizuje aj podujatia pre deti. Takýmto podujatím je Deň detí na farme, do prípravy ktorého sa zapájajú aj iné miestne organizácie. Pre deti tak pripravujú deň plný zábavy, hier a súťaží. Poľnohospodárske družstvo previedlo strihanie a dojenie oviec, ponúklo ochutnávku bioproduktov a slávneho jahňacieho gulášu. Pripravilo taktiež niektoré súťažné disciplíny ako napr. hod zemiakom do košíka.

Ďalšie formy spolupráce

PPD Liptovská Teplička spolupracuje aj s rôznymi miestnymi organizáciami. Pravidelne sa stáva dôležitým sponzorom pri plesoch, ktoré organizuje dobrovoľný hasičský zbor. Pri tejto príležitosti družstvo poskytuje tombolu, vo forme rôznych bioproduktov, ako je napríklad ovčia bryndza, či žinčica. Hasičov sa snaží podporiť aj finančne, a preto práve pre nich odvádza 2% z firemných daní. Miestnym futbalistom zase družstvo pomohlo získať lacnejšie osivo na futbalový trávnik. Prispelo a pomohlo pri oprave kostola, na ktorom bola vymenená strecha. Družstvo má tiež snahu spolupracovať s obecným urbárom, ktorý im požičal peniaze na kúpu traktora s lisom.

Poľnohospodárske družstvo poskytuje v rámci spolupráce aj iné služby, ktoré sa týkajú predovšetkým prác spojených s udržiavaním cestných komunikácií v obci v zimnom období, nakoľko sa obec nachádza v rázovitom prostredí obklopenom pohoriami

Nízkyh Tatier. Poľnohospodárske družstvo si preto na prosbu starostu obce zakúpilo snežný pluh a poslednú zimu sa staralo o odpratávanie snehu z ciest a z verejných priestranstiev. Nie len starosta obce a obecné zastupiteľstvo, ale aj obyvatelia boli s vykonanými službami veľmi spokojní.

PPD Liptovská Teplička je významným zamestnávateľom tohto mikroregiónu, nakoľko poskytuje pracovné miesta domácim obyvateľom, a to v oblasti výroby mliečnych bioproduktov a starostlivosti o hospodárske zvieratá.

Keďže v minulosti poľnohospodárske družstvo spracovávalo iba ovčie mlieko, ktoré je dostupné len v lete, nastal problém s prácou, pretože ľudia mohli byť zamestnaní len v letnom sezónnom období. Preto sa družstvo rozhodlo požiadať o spoluprácu ekologické poľnohospodárske družstvo v neďalekej Šuňave o dodávky kravského biomlieka, ktoré je spracovávané v zime, a tým PPD zamestnáva ľudí počas celého roka.

Liptovská Teplička – Dedina roka

Jediným a zároveň najväčším projektom, na ktorom obec a družstvo spolupracovali bola súťaž o „**Európsku cenu obnovy dediny**“. Vďaka nemu obec v roku 2007 získala titul „**Dedina roka**“. Túto súťaž vyhlasuje Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci so Slovenskou agentúrou životného prostredia, Spolkom pre obnovu dediny a Združením miest a obcí Slovenska, nakoľko je Slovenská republika členom Európskeho pracovného spoločenstva pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE), ktorý je iniciátorom tejto súťaže. Obce musia splniť podmienky ARGE, ktoré sa týkajú komplexného rozsahu obnovy dediny, a zároveň sa musia držať motta súťaže. V rámci tejto súťaže je hodnotených niekoľko oblastí, medzi ktoré patrí napríklad vytváranie podmienok pre zvyšovanie zamestnanosti v obci, predaj z dvora, rozsah obnovených objektov, vzhľad obce a čistota v obci, ochrana a starostlivosť o kultúrne dedičstvo, ľudová kultúra a zachovávanie tradícií, kultúrno-spoločenské a športové podujatia, medzinárodná spolupráca, existencia a kvalita zariadení cestovného ruchu, turistické chodníky a cyklotrasy, starostlivosť o životné prostredie a mnohé ďalšie.

Obec titul „Dedina roka“ získala predovšetkým zásluhou ekologického poľnohospodárskeho družstva, ktoré vo svojej činnosti využíva nové technológie, spolužitím s rómskymi obyvateľmi, ktorí pri prehliadke obce hodnotiacu komisiu pohostili pravými rómskymi jedlami, vybudovanou základnou školou, zachovanými

pôvodnými tradíciami a architektúrou. Komisiu zaujala aj zachovaná kovácka dielňa a pozoruhodné Teplické pivnice.

Aktuálnym cieľom obce je rozvoj cestovného ruchu a agroturistiky, o čom svedčia aj plány súvisiace s už spomínaným otvorením lyžiarskeho strediska. Obec má veľké predpoklady na rozmach v tejto oblasti, nakoľko okrem prírodného potenciálu, má vybudovaných aj niekoľko ubytovacích zariadení, športový areál a poľnohospodárske družstvo v súčasnosti rozširuje svoj agropenzión, v ktorom uskutočňuje zároveň „predaj z dvora“.

Možnosti následnej spolupráce

V rámci spolupráce v budúcnosti rovnako obec ako aj družstvo vidia veľké príležitosti a tiež výhody, ktoré z nej plynú. Očakávaná obce sú zamerané predovšetkým na získanie finančných prostriedkov, prilákaním domácich a zahraničných turistov, ktoré by zabezpečili ďalší rozvoj obce, a to budovaním zariadení cestovného ruchu, sociálnych zariadení a infraštruktúry. Družstvo vidí výhody najmä v rozsiahlejšom rozvoji ekologického poľnohospodárstva, priblížením svojej ekologickej produkcie širšej verejnosti, ktorú by samozrejme tvorili turisti a návštevníci obce. Tým by družstvo rozšírilo svoje odbytové možnosti bioproduktov, získalo by viac finančných prostriedkov na rozvoj družstva a rozšírenie svojich výrobných možností.

V súčasnosti žije väčšina obyvateľstva v mestách a preto sa snažia nájsť vhodné miesto na oddych. Agroturistické stredisko vybudované v obci by to umožňovalo. Takáto forma spolupráce by prispela k rozmachu ekologického poľnohospodárstva, čo by prinieslo pre družstvo finančné prostriedky, a to predovšetkým zo širšieho predaja ich bioproduktov. Obec by taktiež získala financie napríklad na budovanie a vylepšenie infraštruktúry. Pre obyvateľstvo by bolo možné vytvoriť viac pracovných miest. Aj toto môže byť zaujímavá oblasť, ktorou by sa ich spolupôsobenie mohlo orientovať.

Na základe zistených informácií a skutočností možno povedať, že spolupráca je prínosom pre všetky jej aktérov a jej existencia predstavuje úžitky pre každú oblasť, ktorej sa týka. Aby sa ekologické poľnohospodárstvo aj naďalej mohlo rozvíjať a aby sa bioprodukty dostali viac do popredia, je dôležitá spolupráca nie len medzi farmármi, ale aj zapojenie sa iných organizácií, podnikateľov a občanov. Spolupráca by tak priniesla úžitok pre celú spoločnosť.

Ing. Michal Cifranič, PhD.

Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU Nitra ✱

„Program rozvoje venkova v praxi“

Koncem uplynulého školního roku uspořádala Celostátní síť pro venkov Kutná Hora společně Akademií J. A. Komenského, o. s. – oblast Kutná Hora pro žáky zemědělských škol a partnery Sítě zajímavou akci.

Formou přednášek a exkurzí organizátoři seznamovali žáky Střední zemědělské školy Čáslav a Středního odborného učiliště Čáslav se Společnou zemědělskou politikou EU a Programem rozvoje venkova zaměřované vždy na danou tematickou oblast. Přednášky se uskutečnily v aule čáslavské školy, prohlídky úspěšně realizovaných projektů podpořených z Programu rozvoje venkova byly směřovány na Kutnohorskou. Akce byla rozvržena do čtyř dnů.

Téma: Zemědělská prvovýroba

K tomuto tématu žáci vyslechli přednášku Ing. Karla Šilpocha z Krajské agentury pro zemědělství a venkov (KAZV) Praha a Středočeský kraj, dozvěděli se o zásadách a cílech **Celostátní sítě pro venkov**, o její organizační struktuře a informačním portálu, o aktivitách a plánech na rok 2014.

O **Programu rozvoje venkova** (PRV) zase informovala Ing. Zuzana Dvořáková z ministerstva zemědělství. Po představení PRV 2007–2013 (alokace a aktuální stav implementace, modernizace zemědělského podniku, zahájení činnosti mladých zemědělců), pokračovala sdělením o přípravě PRV na období 2014–2020 (investice do zemědělských podniků, zahájení činnosti mladých zemědělců).

Na statku v obci Radvančice u Zbraslavi hospodaří manželé Špiritovi. Společně se starají o 40 kusů skotu, stejný počet ovcí a 4 koně. Na vlastních a pronajatých pozemcích o výměře asi 220 ha (z toho 145 luk) produkují seno a část pozemků spásají. Na orné půdě pěstují obiloviny, řepku a píce. Paní Špiritová převzala po svém otci farmu v nedalekých Zdeslavicích a získala tím dotaci pro mladého začínajícího zemědělce a pro otce rentu. Z prostředků PRV byl nakoupen nový traktor, opraven stáj a zrekonstruován špýchar. V příštím roce bude dobudováno hnojiště.

První exkurze mířila do **Zemědělského družstva vlastníků Krchleby, a.s.** Společnost vznikla v roce 2005 a zaměstnává kolem 60 pracovníků. Vlastní i podíly v několika dalších zemědělských společnostech. Obhospodařuje celkem 3 000 ha, na kterých pěstuje obiloviny, řepku, cukrovku a kukuřici. Pro uskladnění obilovin a olejnin bylo vybudováno z příspěvků PRV silo a následně v roce 2012 posklizňová linka. Živočišná výroba je zaměřena na chov mléčného skotu s uzavřeným obratem stáda cca 700 ks (z toho 400 ks krav) plemene Holstein. Investice byly směřovány do tech-

Rodinná farma Jana Trnky v Žišově u Uhlířských Janovic vznikla v roce 1991. Původně se věnovala chovu prasat a dojných krav. Od roku 2002 se zaměřuje na chov masného typu skotu

plemene Simentál s přirozenou plemenitbou v počtu 270 ks. V současné době hospodaří na 325 ha vlastních i pronajatých pozemků, z toho je 23 ha travin. Na orné půdě se pěstují píce, řepka, kukuřice a obiloviny. Z části bývalého kravína z vlastních zdrojů vybudovali garáže pro zemědělské stroje a druhou část objektu za přispění dotace z MAS Lípa pro venkov o. s. v roce 2011 opravili. Postavili zastřešenou přístavbu (krmnou chodbu) a provedli rekonstrukci stáje pro výkrm býků.

Téma: životní prostředí

Přednáškou **Lesnická opatření a pozemkové úpravy** zahájila další téma Ing. Tereza Podškůbková z ministerstva zemědělství. Seznámila posluchače s osou I. – zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví (investice do lesů, pozemkové úpravy) a s osou II. – zlepšování životního prostředí a krajiny (zalesňování zemědělské půdy, platby v rámci Natura 2000, lesnicko-environmentální platby, obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů).

O **komplexních pozemkových úpravách** (KPÚ) na Kutnohorsku hovořila Ing. Mariana Poborská, Státní pozemkový úřad, pobočka Kutná Hora. Informovala o legislativním rámci komplexních pozemkových úprav (proces řízení; geodetické práce, vlastnická mapa a soupis nároků; plán společných opatření a návrh pozemkové úpravy; rozhodnutí a zápis do katastru nemovitostí; realizace a vytýčení), o přehledu a ukázkách ukončených KPÚ na okrese Kutná Hora a o společných zařízeních včetně projektu podpořených z PRV.

Druhá exkurze zahrnovala prohlídku staveb společných zařízení schválených v rámci **komplexních pozemkových úprav** a realizovaných z programu EU a započala v obcích v obcích **Hostovlice** a **Okřesaneč**. KPÚ byla ukončena v roce 2002 a následně bylo z dotací proplaceno vytýčení pozemků dle požadavků vlastníků a vybudování dvou polních cest, biocentra, biokoridoru a rybníka

„Meduň“. Obdobné případy byly k vidění v **Kozohlodech**, **Vlkanči**, v **Opatovicích** a **Vilémovicích**.

Následovala návštěva Kutné Hory. Společnost **Městské lesy a rybníky Kutná Hora s.r.o.** hospodaří na 2 400 ha lesních, 160 ha vodních ploch a má kolem 40 zaměstnanců. V průběhu programovacího období 2007–2014 se podařilo úspěšně realizovat 10 projektů v hodnotě asi 28 ml Kč. Největší objem prostředků souvisel s nákupem lesní techniky (harvestor, vyvážecí souprava, traktor, lesní fréza), kterou si bylo možné prohlédnout. Část dotací pokryla náklady na obnovu lesních porostů po kalamitách Kyril, Emma a Ivan a část byla využita k vybudování dvou lesních cest.

U obce **Zbraslavice** hospodaří na asi 45 ha zemědělských pozemků paní **Marie Holíková**. V roce 2000 započala s jejich postupným zalesňováním, do současnosti bylo zalesněno kolem 21 ha z toho 18,5 ha s příspěvkem EU. Vodní plochy byly budovány z vlastních zdrojů, na lesní cestu a koupi lisu se podařilo získat dotaci z PRV. Část staršího zalesnění, původního lesa, remízků a luk byla v roce 2009 oplocena a vznikla tak obora „Čihadlo“ s chovem asi 45 kusů jelena evropského.

Téma: potravinářství a diverzifikace

Přednášky k dalšímu tématu se ujal Ing. Josef Tabery z ministerstva zemědělství. Pod titul **Podpora potravinářství a diverzifikace v rámci PRV** zahrnul v oblasti potravinářství přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům a spolupráci při vývoji nových produktů, postupů a technologií v potravinářství; u podpory diverzifikace se zabýval diverzifikací činností nezemědělské povahy, podporou zakládání podniků a jejich rozvoje, podporou cestovního ruchu. Posledním bodem byly priority Unie v oblasti rozvoje venkova 2014–2020.

V rámci třetí exkurze účastníci zavítali do obce Bohdaneč, kde má sídlo **Zelená Bohdaneč, s.r.o.** Společnost vznikla v roce 2011 z původní LESS & PATRICK s.r.o., zabývá se zemědělskou prvovýrobou, zpracováním a prodejem svých produktů „AGNES“. Obhospodařuje kolem 210 ha zemědělské půdy, z toho 180 ha tvoří pastviny a 18 ha sady. V pastevních areálech mezi obcemi Bohdaneč, Ostrov a Machovice je chováno na 360 ks ovcí plemene Romney Marsh – Kent a 80 ks masného skotu plemen Aberdeen Angus a Highland Cattle. Další činnost je zaměřena na chov ryb (Pstruhový ráj) a včel (1 tisíc včelstev). Z prostředků PRV osy III – diverzifikace činností nezemědělské povahy byl v roce 2012 realizován projekt na modernizaci palírna, kvasírny a skladové haly, který příjemce podpory zavázal vytvořením šesti pracovních míst. Společnost následně získala v rámci Regionálního operačního programu (ROP) Střední Čechy dotaci na vybudování sportparku a restaurace s hotelem AGNES.

Žáci SZeŠ se v rámci výuky zaměřují i na chov včel, někteří z nich jsou členy včelařského kroužku. Další ukázkou úspěšně realizovaného projektu z ROP Střední Čechy byla návštěva interaktivní expozice ze

života včelstva „**Včelí svět**“ v Hulicích, která je umístěna v budově bývalé školy.

Další zastávka v obci Zbraslavice části Pančava u paní **Marie Holíkové** souvisela s **přestavbou vodního mlýna na penzion** (začala v roce 2009). Stavba byla proplacena z prostředků PRV opatření III.1.3 podpora cestovního ruchu se závazkem tvorby pěti pracovních míst. V původní mlýnici se zvažuje instalace vodní turbíny s ohledem na využití funkčního mlýnského kola. Ve vyšších patrech se plánuje doplnit chybějící mlýnářské vybavení a jeho zpřístupnění.

AGRO PODLEŠÍ, a.s. patří mezi největší zemědělské subjekty na Kutnohorsku. Hospodaří na 3 600 ha zemědělské půdy (z toho 300 ha TTP). Rostlinná produkce je zaměřena na výrobu obilovin, řepky a píce. Živočišná výroba se specializuje na chov mléčného holštýnského skotu (1 900 kusů). Prodej mléka je nabízen i maloobdobatelům. Z prostředků PRV byla postavena v obci Petrovice I. posklizňová linka, v Čermínách hnojiště, v Červených Janovicích tři kraviny pro suchostojné krávy, telata a 400 ks dojníc. S projektem na bioplynovou stanici společnost úspěšná nebyla, vybudovala ji tedy v roce 2012 z vlastních zdrojů. Stanice má výkon 1,2 MW a je v ní instalována technologie Johann

Hochreiter. Zpracovává kejdu (transportovanou přímo z kravína), chlévskou mrvu, siláž a senáž. Digestát je skladován v jímce a následně využíván jako hnojivo.

Téma: venkov a místní akční skupiny (MAS)

V posledním přednáškovém bloku – Venkov a MAS v rámci PRV – Ing. Lucie Krupholcová, z ministerstva zemědělství představila **metodu LEADER** – iniciativa propojující aktivity rozvíjející venkovskou

ekonomiku (implementace místní rozvojové strategie, realizace projektů spolupráce). Pokračovala příklady podpořených projektů, vymezením programů pro nové období 2014–2020 v ČR, informovala o LEADER resp. CLLD – komunitně vedeném místním rozvoji.

Informace rozšířil Mgr. Radek Tvrdlík, MAS Lípa pro venkov, z.s. Hovořil o **činnosti MAS**, o dotačních titulech MAS pro veřejný a neziskový sektor (udržitelná budoucnost venkova, kulturní a sportovní rozvoj venkova, paměť venkova), o přehledu podaných a ukázkách realizovaných projektů.

Čtvrtá exkurze byla zahájena ve vesnici **Košice**, kde se nachází **kostel „Narození Panny Marie“**, který se rozhodla Římskokatolická farnost v Uhlířských Janovicích opravit. **Komplexní rekonstrukce** proběhla ve dvou etapách v letech 2010–2011 z dotací PRV osy III – ochrana a rozvoj kulturního dědictví a osy IV – realizace místní rozvojové strategie MAS v celkové hodnotě 8 mil. Kč. V roce 2010 a 2012 za podpory MAS získalo občanské sdružení Strniště příspěvky na opravu střechy a následně na renovaci vnitřních prostor včetně sociálního zařízení staré fary. Místním občanům nyní slouží jako komunitní centrum.

Pan **Ondřej Slačálek** zakoupil v roce 2002 **Malešovskou tvrz**.

Cílem majitele je objekt zrekonstruovat tak, aby vnitřní i vnější podobou odpovídal období gotiky. Předmětem projektu dotovaného MAS bylo dokončení obnovy paláce tvrze (pískovcové okenní ostění a vápenná omítka), která v 19. století sloužila jako sýpka. Památka je přístupná a konají se zde více či méně pravidelné akce – „Dobývání Malešova“, „Advent na tvrzi“.

Obec Úmonín využila 2. kola příjmu žádostí PRV na opatření III.2.1.2 – občanské vybavení a služby a uspěla. Vybudovala **víceúčelový sportovní areál**, který zahrnuje tenisové a dětské hřiště a zázemí pro sportovce, dotace činila 5 mil. Kč. Z obecního rozpočtu následně investovala do kulturního zařízení včetně zastřešení přilehlých prostor. Vzniklo tak multifunkční centrum, které je využíváno obcí, místními spolky i občany.

Mezi úspěšné žadatele v rámci PRV patří nezisková organizace **Dítě a kůň, sdružení pro hipoterapii se sídlem v Miskovicích u Kutné Hory**. Z přidělených finančních prostředků se podařilo obnovit a provést úpravu povrchu jízdního stáje na zázemí – klubovnu pro klienty a návštěvníky. Sdružení poskytuje i sociální služby, zooterapie a organizuje volnočasové aktivity. V současné době probíhá realizace projektu schváleného MAS na mobilní ubytování pro uživatele nabízených služeb.

Zdroj: KAZV Praha a Středočeský kraj ✨

Novinky z vědy a výzkumu

Směsné pěstování zvyšuje obsah proteinů v bioobilovinách

Pokud se ječmen jarní nebo pšenice jarní pěstuje společně s čočkou, zvyšuje se obsah surového proteinu v obilném zrna. Pokusná stanice pro ekologické zemědělství Kleinhohenheim zkoumala poměr zastoupení plodin: 100:0, 75:25, 50:50, 25:75 a 0:100. Čím vyšší byl podíl čočky ve směsce, tím více stoupl obsah surového proteinu v obilném zrna. Zatímco u pšenice pěstované v čisté kultuře se obsah surového proteinu pohyboval okolo 10,3 %, ve směsné kultuře se 75% podílem čočky stoupl až na 15,1 %. U ječmene bez čočky činil obsah surového proteinu 13,7 % a se zastoupením čočky 15,8 %.

Obsah surového proteinu v čočce zůstal v případě všech plodin pěstovaných ve směsce i všech poměrů zastoupených plodin ve směsce stejně vysoký. Směsné pěstování může pro ekologicky hospodařící podniky představovat vhodnou možnost, jak zvýšit obsah proteinu v pšenici a ječmeni a zajistit dobrou pekařskou popř. krmnou kvalitu.

Plochy s geneticky modifikovanou kukuřicí v České republice dlouhodobě klesají

Pěstuje se na 1754 hektarech, což je o 806 hektarů méně než v loňském roce. Stejná situace je v ostatních státech Evropské unie, kde plochy s geneticky modifikovanými (GM) rostlinami stagnují nebo klesají. V mimoevropských zemích naopak každoročně přibývá polí s geneticky upravenými rostlinami.

Za hlavní důvody poklesu zájmu o pěstování geneticky upravených plodin považují pěstitelé především administrativní zátěž, dodržování přísných pravidel a dražší cenu osiva. Každopádně v České republice nadále existuje možnost výběru mezi pěstováním geneticky modifikovaných plodin a konvenčním nebo ekologickým pěstováním. Je tedy svobodnou volbou každého pěstitele, jakou cestou se vydá.

Čeští pěstitelé, kteří u pěstování GM kukuřice zůstali, spatřují výhody biotechnologií zejména v její užité jednoduchosti a spolehlivosti ochrany proti zavíječi. Porosty geneticky modifikované kukuřice totiž vykazují stoprocentní účinnost proti tomuto škůdci. Mezi další významná pozitiva patří podle českých pěstitelů také vyšší a kvalitnější sklizeň než při tradičním způsobu pěstování a méně časté používání chemických prostředků.

Problematika geneticky modifikovaných organismů a jejich produktů je součástí Společné zemědělské politiky EU a prochází

nejpřísnějším schvalovacím procesem na světě. Právě proto je v celé EU pro účely pěstování schválena pouze jedna plodina, kukuřice. Posuzují se případná rizika pro životní prostředí, zdraví lidí a zvířat. GM kukuřice vypěstovaná v České republice se především využívá jako krmivo pro hospodářská zvířata, nebo jako surovina pro výrobu bioethanolu či bioplynu, ne však pro potravinářské účely.

EFSA posiluje mezinárodní vědecké aktivity

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) publikoval „Víceletý plán mezinárodní vědecké spolupráce 2014–2016“. Dokument navazuje na předchozí dokument „Strategický přístup k mezinárodním aktivitám 2009–2012“ a zohledňuje doporučení Správní rady EFSA, závěry druhého externího posouzení činnosti EFSA a „Vědeckou strategii EFSA 2012–2016“.

Program shrnuje dosavadní realizované aktivity a získané zkušenosti. Současně bere v úvahu obecné globální výzvy, kterým musí čelit instituce zabývající se hodnocením rizik (vč. EFSA), jako jsou omezené kapacity pro hodnocení rizik, rozpočtová omezení a otázky nezávislosti.

Program poskytuje přehled aktivit, mechanismů a nástrojů existujících v EFSA podporujících mezinárodní vědeckou spolupráci. Dokument také zdůrazňuje, že by mezinárodní aktivity EFSA měly i nadále podporovat mezinárodní závazky EU a také podporovat globální povědomí o EFSA jako o referenční autoritě EU pro hodnocení rizik v oblastech bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví a pohody zvířat, výživy, ochrany a zdraví rostlin.

ČZU: Studujte jedinečný obor – konzervace přírodnin

Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze nově otevřela tříletý bakalářský studijní program „Konzervace přírodnin a taxidermie“. V současné době není na území České republiky žádný jiný studijní obor podobného či příbuzného zaměření.

Tento profesní obor je koncipován tak, aby budoucím studentům poskytl univerzitní vzdělání v oblasti uchovávání přírodnin (rostlin, hmyzu) a taxidermie – čili v umění preparace živočichů (bezobratlých i obratlovců – savců, ptáků, ryb a obojživelníků), dále v jejich prezentaci odborné i široké veřejnosti (tvorba expozic) a jejich následné správě a údržbě.

Studenti se budou detailně zabývat biologickými, technickými, ekonomickými i právními aspekty tohoto odvětví. Z velké části

bude výuka zaměřena především na praktické získávání zkušeností a zdokonalování v konzervaci přírodnin a preparátorských metodách (taxidermii). Studijní obor si klade za cíl profilovat absolventy, jež budou na trhu práce schopni zastávat funkce kurátorů sbírek, odborných preparátorů přírodnin, organizátorů výstav a muzejních expozic na národní i mezinárodní úrovni. Mohou rovněž najít uplatnění na středních a základních (i vysokých) školách přírodovědného zaměření, kde mohou udržovat historické sbírko-

vé materiály, připravovat nové materiály pro výchovu a vzdělávání mladé generace.

Důvodem vzniku nového studijního oboru je potřeba kvalifikovaných odborníků v oblasti konzervace a archivace přírodnin, kde v současnosti v důsledku nedostatku péče zanikají historické sbírky a přicházíme tím nejenom o část historie, ale i o cenná data, která lze z takovýchto podkladů stále získávat.

Zdroj: ÚZEI, Agronavigator.cz ✨

Netradiční využití kulturních a planých rostlin

„Co ještě a jak můžeme sníst“, II. díl

Zaujaly vás texty a netradiční recepty, které jsme vám nabízeli v loňském ročníku časopisu Zemědělská škola? Ještě před prázdninami jsme vás upozornili na zapomenuté využití některých plodů, v září jsme pak přešli až k brukvi řepáku vodnici.

Pokud se **vodnice** vyseje koncem dubna, je možné ji po 6 týdnech sklízet. Znovu je možné ji vyset na podzim.

Vaří se oloupaná se solí a kmínem, může se připravit k masu místo **zelí** (nakrájet, zalít vařící vodou, chvíli nechat stát, dusit s kmínem, ale pozor – měkne rychle, musí se hlídat; omastit, ochutit praženým cukrem, octem, přidat čerstvou nakrájenou cibuli). Lze ji také krouhat a naložit jako kysané zelí. Na zimu ji lze sušit – nakrájet na kolečka centimetr tlustá, ve stínu usušit, uložit v suchu, ale dlouho nevydrží. Ze sušené se obvykle vaří polévka. Také se s vodnicí v době nouze nastavovala mouka a pekl **chléb** (neloupaná se nakrájela, uvařila na mírném ohni za stálého míchání na kaši, aby se nepřipálila, do vychladlé kaše se zamíchala žitná mouka, pracovalo se s ní jako s těstem, přidal se kvásek nebo droždí, těsto se dobře propracovalo a peklo). Hnětení i pečení muselo být delší než u normálního chleba. Zřejmě nebyl takový chléb nijak skvělý, proto se krajíce opékaly a sušily jako suchary, nebo se z něj vařila polévka.

Do stejné čeledi patří nahořklá listová zelenina, která se dnes prodává pod jménem rukola. Není to nic nového, bývala u nás známá jako **roketa setá** (*Eruca sativa*). V oblíbě ji postupně nahradil jemnější hlávkový salát. Občas se pěstuje jako olejnina a někdy zplaňuje. Pochází ze Středomoří, ale pěstuje se od antiky na saláty a omáčky. Podobné použití má **křez tenkolistý** (*Diplotaxis tenuifolia*), často považovaný za typ rukoly. V jižní Evropě patří k planým salátovým zeleninám.

Z obvyklých plevelů se v jižní Evropě do salátů používá mladý **penízek rolní** (*Thlaspi arvense*), v Indii se dokonce pěstuje jako

zelenina. Známa **kokoška pastuší tobolka** (*Capsella bursa-pastoris*) se dá také jíst, ale ve větších dávkách je jedovatá. Jíst lze i **rukevnik východní** (*Bunias orientalis*), který pochází z východní Evropy a jihozápadní Sibíře, nyní se u nás šíří jako invazní plevel. Na Kavkaze jsou jeho mladé křehké výhonky používány jako zelenina.

Čeleď slézovitě (*Malvaceae*) má mnoho zástupců v teplejších oblastech. Protože se mnoho z bylinných druhů používalo už od antiky do salátů a jako léčivky, rozšířily se některé i k nám. Obsahují slizovité látky a používají se při nastuzení, chrání a hojí sliznice zažívacího traktu, některé jsou i slabě projímavé. Postupně byly nahrazeny účinnějšími druhy a ty už nepoužívané končily nejčastěji na rumišťích. Některé zplaňovaly jen přechodně, jiné najdeme častěji. Jejich použití v kuchyni dnes je vzácné.

Sléz malokvětý (*Malva parviflora*) se kdysi přidával do polévek. **Sléz lesní** (*Malva sylvestris* ssp. *sylvestris*) se pěstuje jako léčivka, ale používal se i jako zelenina. Poddruh slézu lesního (*M.s.ssp. mauritiana*) je také léčivka (Flores malvae), ale zároveň stará čínská zelenina. Také **sléz velkokvětý** (*Malva alcea*) byl tradiční léčivka. To se týká i dalších slézů, např. **sléz přeslenitý** (*Malva verticillata*) sloužil nejen jako léčivka, ale v Číně jako zelenina, krmivo i zdroj vláken.

Někdy z populárního použití zůstane jen jméno – podle **proskurníku lékařského** (*Althaea officinalis*) se jmenuje cukroví marshmallow, které se původně vyrábělo z jeho kořenů.

RNDr. Jana Möllerová, Praha ✨

Národní zemědělské muzeum Praha

zve na přednášky pro veřejnost a na nové výstavy

ŘÍJEN 2014

- 1. října **Včelařství v Čechách – historie a současnost**
Dr. Ing. František Kamler – ředitel Výzkumného ústavu včelařského
- 8. října **Plavba po řece Ob – cesta do západní Sibiře a procházka městem Njagaň**
Jiří Moučka – cestovatel
- 15. října **Honkong versus Macao – dvě odlišné brány euroamerické civilizace do znovuzrozené Číny**
Ing. Jan Stěnička – cestovatel
- 22. října **Život Galatského mostu (Istanbul)**
Jiří Moučka – cestovatel
- 29. října **Drůbež v zemích českých před 100 lety**
Ing. František Šonka – odborník v chovu drůbeže

LISTOPAD 2014

- 5. listopadu **Tajuplná Indonésie,**
Mgr. Jana Wolfová – cestovatelka
- 12. listopadu **Potěmkinova Brunisnice aneb v Bruselu je všechno jinak (Brusel, jak ho neznáte)**
Nicole Grmelová – cestovatelka
- 19. listopadu **Velká Británie z letadla**
Ing. Karel Dohnal – cestovatel, spisovatel, pilot
- 26. listopadu **Muzea východní Francie**
Mgr. Petr Štěpán – cestovatel

PROSINEC 2014

- 3. prosince **Hrady, zámky a zahrady jako z jiného světa (Francie)**
Ing. Karel Dohnal – cestovatel, spisovatel, pilot
- 10. prosince **Krasnodar, Kozáci a ruská černomořská riviéra v okolí olympijského města Soči**
Ing. Jan Stěnička – cestovatel
- 17. prosince **Horní Dolpo, skryté Dolpo či Shangri la? Oblast na severozápadě Nepálu, dotýkající se tibetské hranice**
Radka Tkáčiková – cestovatelka, průvodkyně, sportovkyně

Národní zemědělské muzeum Praha, Praha 7 – Letná, Kostelní 44,
tel.: 220 308 200, 220 308 276, přednáškový sál ve zvýšeném
přízemí – začátky v 18:00 hod., vstup volný <http://www.nzm.cz/>

O pivu – z chmelnice na náš stůl

Výstava Národního zemědělského muzea Praha

Výstava "O pivu – z chmelnice na náš stůl" mapuje bohatou historii, tradici i současnost českého pivovarnictví. Seznamuje návštěvníky podrobně s hlavními pivovarskými surovinami – vodou, sladem a chmelem a se způsobem vaření piva od nejstarších dob až po dnešek. Přibližuje mj. začátky českého pivovarnictví v 10.–11. století, rozvoj várečného práva při zakládání nových královských měst ve 13. století i reformy v pivovarnictví v 19. století. Všímá si i lidí pracujících v oboru, prvních sládků, cechu sladovníků, právozářníků apod.

Na své autorské výstavě Národní zemědělské muzeum Praha prezentuje rovněž příbuzné obory, jako například ledařství a bednářství, které s našim pivovarnictvím neodmyslitelně souvisejí. Kromě řady autentických předmětů a nářadí, jež se při výrobě piva, jeho uchovávání, přepravě a konzumaci používaly, lze spatřit také unikátní cechovní předměty, např. kroj pražských sladovníků, ohromný ležácký sud a kád' a dokonce samotnou varnu určenou pro minipivovary.

Dokumenty a obrazový materiál informují, vedle historie výroby piva, také o jeho druzích, skladování, dopravě i lidové slovesné kultuře a tvořivosti, která je spojena s konzumací piva od minulosti po dnešek. Celkovou atmosféru výstavy navozuje i rekonstrukce tyčové a drátěné chmelnice s panoramatickou projekcí v pozadí a v poslední řadě i malá útulná hospůdka.

Výstava potrvá do 31. prosince 2014

Jede traktor orat brambor

Muzeum zemědělské techniky Čáslav

V letošním roce, v jubilejní 10. sezóně, otevřela pobočka NZM Čáslav – Muzeum zemědělské techniky – v létě pro návštěvníky další výstavní prostory. V montované hale je zpřístupněný depozitář s pracovním názvem „Jede traktor orat brambor“.

Celá hala je koncipována podle zjednodušených, na sebe navazujících agrotechnických operací, od nejstarších strojů a nástrojů k těm novějším.

Návštěvníci si připomenou potažní sázecí stroje, mnozí vzpomenou na školní brigády sběru brambor při pohledu na rotační vyorávače, lidově zvané čerty a uvidí i dříve používané třídičky brambor. Ve druhé polovině haly se již představují stroje mladšího data, některé v agregaci spojené traktorové sázecí stroje, traktorové vyorávače a kombajny, a také motorová třídička.

Jako doplněk celého prostoru lze spatřit vývojovou řadu běžně používaných nejstarších oradel, které se při pěstování brambor dříve používaly. Některé stroje jsou prezentovány formou modelů.

www.nzm.cz/caslav

Zámek Ohrada přivítá odborníky na historii obor a bažantnic

Národní zemědělské muzeum Praha pořádá ve spolupráci s Lesy Slovenskej republiky, š. p. – Lesnickým a dřevářským muzeem ve Zvolenu a Lesy České republiky, s. p. mezinárodní konferenci na téma Obory a bažantnice v kulturní historii.

Konference se uskuteční **ve dnech 5. až 7. listopadu 2014** v historických prostorách Muzea lesnictví, myslivosti a rybářství na loveckém zámku Ohrada u Hluboké nad Vltavou; její exkurzní část pak ve významných oborních chovech Lesy ČR – Staré oboře v Hluboké nad Vltavou a Sedlické oboře, a také na Školním polesí lesnických škol v Písku (ty oslavily 130 let výchovy lesníků v Čechách).

Obory a bažantnice jsou nedílnou součástí a jedinečným prvkem české kulturní krajiny už od dob dávno minulých. Podle Mgr. Šárky Steinové pořádá Národní zemědělské muzeum Praha tyto mezioborové konference především proto, aby odborná a laická veřejnost více pochopila široké souvislosti a vlivy hospodaření v lesích na kulturní krajinu a život lidí v této krajině.

V případě obor a bažantnic chceme přiblížit historii vzniku a zániku těchto zařízení, například to, že většina zámeckých či přírodních parků vznikla na půdorysu obor. Existence obor je také důvodem, proč se setkáváme v lesních porostech se zvláštním prostorovým uspořádáním cest. Je také nutné představit tato zařízení jako důležitou součást myslivosti a z hlediska chovu zvěře pochopt současná režimová opatření pro existenci obor a bažantnic. Nechceme suplovat odborné konference lesnické a myslivecké, chceme dosáhnout širšího pohledu na tato zařízení a jejich nezapustitelné místo v současné kulturní krajině.

Mezioborová konference na loveckém zámku Ohrada uprostřed významné jihočeské rybníkářské oblasti představí mimo jiné krajino-
tvornou funkci obor a bažantnic, specifickou architekturu, která se v těchto místech vyskytuje, obory jako prostor společenského využití i vyjimečné oborní chovy zvěře. Pořadatelé rozdělili celkem osm-

náct odborných příspěvků do sedmi tematických okruhů, z nichž se významná část zabývá právě historií i současností obornictví.

První dva dny konference zakončí společenský večer v historických prostorách zámku, kterému bude v obou případech předcházet praktická ukázka loveckých tradic, neoddelitelné součásti společenského života v oborách a bažantnicích.

Zámek Ohrada byl postaven v letech 1708–1713 v barokním slohu podle projektu architekta P. I. Bayera pro knížete A. F. Schwarzenberga jako lovecký zámek, který měl sloužit k pořádání honů a honosných loveckých slavností. Lovecké muzeum na Ohradě vzniklo již v roce 1842, kdy tam byly soustředěny rozsáhlé sbírky loveckých trofejí a patří mezi naše nejstarší muzea vůbec.

Další informace na tel. +420 720 306 476 nebo e-mailem na petr.masek@nzm.cz

Regionální muzeum vesnice – Dolní Újezd u Litomyšle

Tip na hodnotnou exkurzi

Dolní Újezd u Litomyšle pro značně široké okolí není třeba představovat. Možná ale ne všichni si povšimli, že se tu také skupinka nadšenců již téměř deset let snaží shromažďovat pro budoucí generace svědectví o minulém i současném životě na našem venkově v duchu hesla básníka Jana Čarka: „Tradice není plíseň. Tradice není konzervatismus nebo reakce. Je úrodnou půdou, z níž vychází dílo generací příštích.“

Výrazné stopy zanechala minulost i v obci, o níž první písemná zmínka je datována rokem 1167. Z architektonických památek je nejvýznamnější **farní kostel sv. Martina** – k původně románské stavbě z poloviny 13. století byl ve 14. století přistavěn gotický presbytář. Nalezneme zde i prvky renesanční, barokní i novější. V nejbližším jeho okolí upoutá zajímavá **raně barokní zvonice** i řada sousoší z dílny známého východočeského barokního sochaře Václava V. Pacáka, syna Jiřího Pacáka, žáka proslaveného Matyáše Brauna.

Před budovou školy poutá pozornost **pomník selského povstání**, které na Litomyšlsku proběhlo v roce 1680. Po třicetileté válce zůstal totiž i tento region, tak jako celá země, devastovaný. Desítky pobořených domů ve městě, přes 150 opuštěných gruntů na venkově, ostatní zadlužené, zpustlé, s neobdělávanou půdou... Litomyšlské panství po Pernštejních a Lobkovicích přebírají noví, ambiciózní Trautmannsdorfové – nedávno ještě bezvýznamný štyrský rod, za služby v třicetileté válce povýšený Habsburky do hraběcího stavu.

Ti, jak říká dr. Růžička (1993), „v duchu doby spatřovali v poddaných jen bezprávnou pracovní sílu“. Nastává období vrcholného útlaku poddaných. Opakované intervence u zámeckého pána, ani petice u samotného císaře zlepšení nepřinesly! Situace vyústila ve vážný konflikt. Po velikonicích z 23. na 24. dubna roku 1680 se na návrší před Litomyšlí soustředilo snad na tři tisíce rebelů „vyzbrojených“ vidlemi, upravenými kosami, sekýrami, holemi... Leč „lest zámeckého hejtmána a nesváry v táboře povstalců vykonaly své, takže přivolané vojsko ani nemuselo zasáhnout“.

Jenže po měsíci začalo zatýkání, výslechy a 12. srpna 1680 vynešen rozsudek a den nato byl Šibeniční vrch u Litomyšle svědkem popravy čtyř vůdců povstání! Dalších 19 rebelů odsouzeno do vězení na nucené práce. Nejkrutější odplata stihla Lukáše Pakostu, rychtáře z Horního Újezda – ctěného pak jako litomyšlský Kozina (pro připomínku – ten chodský Jan Sladký-Kozina byl popraven na náměstí v Plzni 29. listopadu 1695).

Po 225 letech, v roce 1905, se zrodila myšlenka postavit popraveným vůdcům této rebelie důstojný pomník. Podařilo se – dílo slavného Jana Štursy bylo odhaleno 19. července 1914, týden před vypuknutím 1. světové války.

Za další století, v roce 2005, vzniká regionální muzeum, které provozuje Občanské sdružení Klub oživení historie obce Dolní Újezd za podpory Pardubického kraje, mikroregionu Litomyšlsko-Desinka a obce Dolní Újezd.

Programem Klubu je:

1) Uchovat pro příští generace doklady oněch závažných historických událostí v regionu z konce 17. století a seznamovat s nimi veřejnost.

2) Zachránit nenávrtně mizející hmotné doklady o práci a životě na venkově daného regionu a taktéž seznamovat s nimi veřejnost.

Mnohé se již podařilo! Kromě dokladů o minulosti (jsou zde i cenné paleontologické a archeologické nálezy), možno zde poznat celou škálu pomůcek, ručního nářadí i strojů, které kdysi zemědělec používal ke zpracování půdy, k setí jednotlivých plodin, k jejich ošetření, sklizni, mláčení, k přepravě atd. Najdete tam i černou kuchyni s chlebovou pecí a k tomu třeba pomůcky a stroje na odstředění mléka, lisování tvarohu, tvarování másla, výrobu sýrů atp. Podařilo se zde také soustředit značné množství pomůcek a nářadí, které v minulosti používali venkovští řemeslníci – kováři, bednáři, truhláři, sedláři, ale třeba také provazníci (výrobci provazů – obvykle konopných), sedláři atd.

Muzeum najdete v Dolním Újezdě při silnici a cyklostezce ve směru Litomyšl – Proseč v někdejší hospodářském stavení číslo 76 – „U Adamů“ (pokud použijete autobusové spojení, vystoupíte „U školy“). Provoz muzea **končí 28. října**, ale školy a skupinové zájezdy jsou vítány i v další i všední dny, po telefonické domluvě s tajemníkem „Klubu“ p. Zdeňkem Holubem (tel. 461 631 175 nebo 605 355 211).

-fn-

Regionální muzeum vesnice – Dolní Újezd u Litomyšle

**Klub oživení historie obce Dolní Újezd
zve na prohlídku zajímavých svědectví
o minulém a současném životě
na našem venkově**

Nabízí:

- **předměty selské domácnosti (od 17. století)**
- **typická vesnická řemesla**
- **exponáty o tradici pěstování lnu
a jeho zpracování**
- **připomenutí Selského povstání na Litomyšlsku**
- **historickou zemědělskou techniku**
- **ukázky z historie hasičských sborů**

**Otevřeno v neděli 13:30–17:30 hod. (do 28. října)
během zimy a jara po domluvě
na tel. č.: 461 631 175 nebo 605 355 211
www.dolniujezd.cz/klub-historie**

Brno a snaha o adekvátní zahradnické vzdělávání I. část

Čas od času jsme přinášeli na stránkách časopisu Zemědělská škola střípky informací o středním zahradnickém školství v Brně, jmenovitě o působení zahradnické školy v městské části Bohunice, která tu existovala od roku 1901 do roku 2011(110 let!), kdy byla v rámci optimalizace školské sítě transformována do sesterské instituce v Rajhradě založené r. 1951. Toto spojení přineslo novou dimenzi výuky budoucích zahradníků nutnou potřebám 21. století, o čemž rovněž pravidelně informujeme.

Nezmínili jsme se ještě o tom, že snahy o zahradnické vzdělávání v Brně sahají hluboko do minulosti a vycházejí z kořenů velmi příznivých klimatických a přírodních podmínek vhodných pro zahradnickou výrobu.

První zmínky a průběh rozvoje vzdělávání

Od 13. století se v podhradí hradu Špilberk vyvíjí svobodné město královské, v němž lze vidět, že v této době bylo zde zemědělství důležitým zdrojem obživy jeho obyvatel. K řadě městských domů patřilo hojné množství pozemků umístěných přirozeně vesměs za městskými hradbami a mající charakter rozsáhlých polí, sadů a vinic. Např. první písemná zmínka o vinicích se datuje rokem 1228 a o jejich hojné existenci mluví berní rejstříky z r. 1348 a následně i nařízení markraběte Jana, správce Moravy sídlícího v Brně v letech 1350–1375. Z archivních materiálů se dále dozvídáme, že tu od 16. století vzrůstal počet zahrad a ovocných sadů. Kromě běžných plodin byly ve stále větší míře pěstovány např. melouny, česnek, pažitka, špenát, salát a velké množství rozličných květin. Začínaly se objevovat i sádkovnické úpravy.

Další rozvoj nepříznivě ovlivnila třicetiletá válka. Oživení nastalo až v 17. století, kdy se začínají objevovat i okrasné zahrady kypící později bohatstvím cizokrajných rostlin i různých doplňků včetně kamenných soch, jeskyní a bazénů realizovaných majetnými šlechtici. Pro městské obyvatelstvo je upravována veřejná zeleň a jsou zakládány parky.

K opětovnému přibrzdění došlo vřavou napoleonských válek. V r. 1809 byly kupř. vážně poškozeny hradby, Brno přestalo plnit funkci pevnosti a okolní polnosti stejně tak jako sady, vinice a parky zpusťly.

Opětovné oživení zahradnické práce

Až dvacátými léty 19. století dochází z iniciativy hraběte Metternicha k oživení zahradnické práce. Renovují se staré parky a sady, budují se i nové, např. r. 1815 vznikají Denisovy sady, tentokrát již v módním anglickém slohu. Okázale upravují své zahrady i soukromí vlastníci. Do popředí se znovu dostávají cizokrajné rostliny a trend dalšího rozvoje urychluje i zboření městských hradeb, na jejichž místě vyrůstá další zeleň a nové dodnes existující parky. Rozvíjí se i tzv. příbrněnské zelinářství. V širokém okolí Brna se

rozšiřuje sortiment pěstovaných rostlin, objevují se nové odrůdy, hledají se efektivnější způsoby hospodaření.

Brněnsko 2. pol. 19. století, i když zaznamenáváme rozmach průmyslu a růst nezemědělských obyvatel, ukazuje zahradnictví nejen jako módní zálibu, ale také jako profesní obor plný podnikatelských záměrů.

Vystává nutnost zajistit vzdělávání

Tento proces ukázal, že pouhá znalost praktických dovedností a vlastní um již nestačí. Aby se zajistil pokrok v oboru, vyvstává nutnost organizovaných forem výuky a vzdělávání. Usilují o to společně zahradníci, zemědělci i jednotliví nadšenci. Nejznámějším propagátorem těchto myšlenek v té době byl Christian Carl André. Původem Němec, narozený 20. 3. 1763 v Hildburghausenu, který se přistěhoval do Brna r. 1798 a působil tu od r. 1807 jako sekretář Moravskoslezské hospodářské společnosti. Jeho činnost byla značně rozsáhlá a nezahrnovala jenom pracovní povinnosti v této instituci. Od r. 1809 se zaměřoval např. na šlechtitelství. Jeho zásluhou vznikl po pěti letech i šlechtitelský spolek, který byl první svého druhu na světě. Mimoto se přičinil o založení spolků pro pomologii a mineralogii. Vypracoval rovněž stanovy semenářské a vinohradnické společnosti, včelařského spolku a vyvíjel úsilí o zřízení spolku pro zemědělskou výrobu a pojišťovací ústav proti krupobití. Výsledky práce Andrého byly přínosem pro všechny, kteří se zabývali zahradnickou výrobou.

Aktivního působení Christiana Andrého si všiml i Jan Sedláček, zastávající funkci ředitele statků. Zaujaly ho zejména Andrého poznatky o šlechtění vinné révy. Ve vzájemné spolupráci pak vytvořili Ovocnicko-vinařský spolek a v letech 1818–1820 se zasadili o vytvoření ovocných školek na jižních svazích vrchu Petrov, dále pak v místech dnešního parku Lužánky současných zahrad Moravského zemského muzea. Christian Carl André a Jan Sedláček tak navázali na předchozí činnost Moravskoslezské hospodářské společnosti, která roku 1818 ustanovila sekci, v níž pracovali čelní zahradniční odborníci ze středoevropského regionu a postarala se o zakládání sbírek květin, bylin a dřevin sloužících jak ke šlechtitelským pokusům, tak i pro ukázky pěstitelské praxe. Na tehdejší dobu byly na vysoké úrovni a hovořilo se o nich jako o živých herbářích.

Nejznámější byla sbírka Jana Mitrovského a ta čítala okolo deseti tisíc jedinců. Záslužná byla rovněž skutečnost, že sekce organizovala i vzdělávání, hojně navštěvované. Mezi zájemci byli majitelé zahrad a jejich pracovníci, studující učitelského ústavu a další příznivci

zahradnické výroby. Teorie se přednášela v zimním období a praktická cvičení se konala na jaře v sekčních pomologických zahradách.

Ing. Jiří Ptáček, Střední zahradnická škola Rajhrad ✿

Botanik, ekolog evropského významu

V květnu uplynulo sto let od narození profesora Emila Hadače (10. 5. 1914 – 23. 4. 2003).

Kdo byl profesor Hadač? Byl to botanik, studoval rostlinná společenstva a věnoval se také ekologii. O přírodu se zajímal už od mládí, botanice se věnoval nejdříve s bratrem Janem (zpracovali spolu Květenu Pardubicka, vyšla 1948). Vystudoval Přírodovědeckou fakultu UK v Praze, titul RNDr. získal v roce 1938. Za přírodou cestoval, jak jen to bylo možné. Na Islandu pracoval v letech 1936 a 1937 (a znovu v roce 1948), v Norsku a na Svalbardu (Špicberky) v roce 1939 (na Svalbardu znovu v roce 1985). V roce 1944 vydal květenu Svalbardu s popisem rozšíření místních rostlin (124 druhů). Při práci v Norsku spolupracoval s místními odborníky a stal se spoluzakladatelem arktické fytoecologie. Po návratu do Čech, za německé okupace, pomáhal organizovat Přírodovědecký klub v Pardubicích, ze kterého vyšlo mnoho dalších biologů.

Osobnost Emila Hadače dobře charakterizuje historka z období jeho činnosti ve funkci ředitele Ústavu pro výzkum peloidů ve Františkových Lázních. Předchozí ředitel emigroval a Hadačovi bylo po návratu z multidisciplinární expedice na Island (1948) nabídnuto toto místo, ředitelem byl do roku 1953. Peloidy jsou slatinné a rašelinové zeminy, užívané do léčivých bahenních koupelí.

Nedaleko Františkových Lázní leží lokalita Soos, vyschlé slané jezero s mohutnou vrstvou (téměř 7 metrů) křemičitých schránek rozsivek, tzv. křemelinou. Ta je známá jako zemina používaná k výrobě dynamitu, filtrů, abraziv, izolátorů a dalších výrobků. O lokalitu tedy měly zájem lázně a chemický průmysl, s cílem vytěžit a využít hodnotný přírodní zdroj. Ochrana přírody měla naopak zájem vyhlásit Soos národní přírodní rezervací. Ti, kteří měli za Soos pro ochranu přírody bojovat, lokalitu dostatečně neznali a při jednání komise, která měla o Soosu rozhodnout, se příliš neprojevovali. A tak Hadač, který by měl mít z titulu své funkce spíš zájem na vytěžení rašeliny pro potřeby lázní, komisi přesvědčil, že ložisko je malé a těžba by byla nerentabilní a naopak přírodní hodnoty lokality jsou tak velké, že zaslouží ochranu. Národní přírodní rezervace Soos (221 ha) byla po obvyklých úředních postupech nakonec v roce 1964 vyhlášena.

Na místě původního jezera vzniklo rašeliníště a minerální slatiniště (spodní voda přináší minerální látky a pH není kyselé). Rostou zde slanomilné druhy rostlin, které jsou v naší republice velmi vzácné (nemáme téměř žádné vhodné biotopy) a samozřejmě zde žijí

chránění živočichové. Navíc jsou zde tzv. mofety, místa kde vyvěrá oxid uhličitý sopečného původu, také se jim říká bahenní sopky. A jsou zde i minerální prameny, nejznámější je Císařský pramen. Celá lokalita je střeoevropskou raritou.

Je nutné zmínit se také o zdravotním stavu profesora Hadače. V 50. letech u něj propukla Pagetova choroba, vyvolaná pádem ze žebříku v herbářích. Jedná se o kostní onemocnění, které se u něj projevovalo deformací kostí – nejprve jedné, později u obou nohou. Kostí při této chorobě ztrácí svoji pevnost a nemoc je doprovázena obvykle silnými bolestmi. Přes tento hendikep pracoval profesor Hadač často v terénu a i nadále vodil exkurse, v Bukovských vrších pracoval ještě v 80. letech.

K Hadačovým klasickým a uznávaným vědeckým pracím patří např. Rastlinstvo kotliny Siedmich prameňov v Belanských Tatrách (s J. Šmardou). Výzkum této doliny probíhal šest let, pracovali tam i studenti a další botanikové. Nepracovalo se zde jen v létě, zájemem studia byly např. i sněhové poměry a jejich vliv na rostlinná společenstva. Dolina Siedmich prameňov je tak nejprozkoumanější dolinou v Tatrách.

V letech 1959–1961 prof. Hadač přednášel na univerzitě v Bagdádu a podnikal exkurse po Iráku, v roce 1967 se dostal pracovně i na Kubu. Pracoval také v Botanickém ústavu ČSAV a v roce 1971 se stal ředitelem Ústavu krajinné ekologie ČSAV, který byl složen z odborníků mnoha profesí. Jako modelová území bylo zvoleno Mostecko, Třeboňsko a Broumovsko.

Po odchodu z ředitelské funkce (1977) se věnoval intenzivně Ekologické sekci Čs. biologické společnosti, která se snažila řešit problémy životního prostředí. Spolupracoval tam s B. Moldanem a J. Vavrouškem. Také se podílel na boji proti nesmyslné výstavbě v Krkonošském národním parku – např. plánované silnici přes Úpské rašeliníště. Díky těmto aktivitám v 80. letech byla omezena možnost publikování jeho názorů.

Výčet aktivit není úplný, ale i za uvedené si prof. Hadač zaslouhuje obdiv, uznání a připomenutí.

-jm- ✿

Ke 290. výročí narození českého lékaře a přírodovědce

Jan Křtitel Boháč

Významný osvícenský učenec evropského formátu

Koncem sedmnáctého století a v průběhu století osmnáctého se v evropském duchovním životě stále důrazněji prosazoval nový myšlenkový proud – osvícenství. Kladl důraz na lidský rozum, a proto se toto období někdy nazývá věk rozumu. Nastal významný rozvoj přírodních věd a svobodného vědeckého bádání, které podmiňovalo technický pokrok.

Největších úspěchů ve vědě bylo dosahováno v botanice (Carl von Linné) a nauce o elektřině a magnetismu. Vedle ochrany proti blesku (Franklin, Diviš, Klinkoš) byla jedinou oblastí, kde našla elektřina do té doby neznámé uplatnění v praxi, medicína. Z historie světového a českého lékařství je mezi laickou i odbornou veřejností málo známo, že jako jeden z prvních průkopníků a propagátorů elektrofyziologie a elektroterapie je uváděn český lékař a přírodovědec, badatel evropského významu Jan Křtitel Antonín Boháč (Bohacz, Bohadsch).

„... přírodověda je matkou všech ostatních věd, umění a manufaktur. Je nám třeba znalostí všeho, co příroda ve svých říších vytvořila.“

(Jan Křtitel Boháč, český lékař a přírodovědec)

Narodil se 14. června 1724 v Žinkovech na jižním Plzeňsku v rodině správce zdejšího panství hraběte Františka Václava Wrtby – a přízeň tohoto šlechtického rodu jej doprovázela po celý život. Zde také navštěvoval základní školu a poté pokračoval na jezuitské koleji v pražském Klementinu. Vystudoval filozofii a lékařství na pražské univerzitě a díky hraběcí podpoře podniknul v letech 1746 až 1747 studijní cestu po Evropě.

Po návratu do Prahy se věnoval experimentálním pokusům s léčením některých nemocí elektřinou, tak jak se s ním seznámil v zahraničí. V roce 1751 obhájil doktorskou latinsky psanou disertaci. Vzápětí poté, co se byl v roce 1752 představit do Vídně vlivnému osobnímu lékaři císařovny Marie Terezie a duchovnímu otci všech tehdy moderních zdravotnických reforem Gerhardu van Swietenovi, byl ve svých 28 letech jmenován mimořádným univerzitním profesorem přírodopisu.

„Objev je skutečně zpravidla vztah nepředvídatelný a nepojatý do teorie, neboť jinak by mohl být předvídan.“

(Claude Bernard, francouzský biolog a fyziolog)

Zoologické studium

Když v roce 1756 v průběhu války o habsburské dědictví ohrožovala znovu pruská vojska Prahu, vyvázal se z akademických funkcí a odjel s rodinou na jih do Itálie a věnoval se soustavnému zoo-

logickému studiu. V Neapoli, kde se na rok usadil, jej především zaujala mořská fauna, kterou získával jednak vlastním sběrem na pobřeží, jednak od místních rybářů. Po návratu mu trvalo několik let, než výsledky své práce shrnul do latinsky napsané knihy „O některých mořských živočiších a jejich vlastnostech, vzdělancům dosud neznámých anebo málo známých“ (De quibusdam animalis marinis eorumque proprietatibus..., Drážďany 1761). Zvláštností jeho výkladu je důraz na přesnou taxonomickou terminologii, ukazující na dokonalou znalost prací švédského „botanického krále“ Carla Linného; přitom však sám doporučoval používání starších názvů, převzatých často z lidového jazyka.

„Genialita je pouze velké nadání pro trpělivost.“

(George Louis Leclerc Buffon, francouzský matematik, přírodovědec)

Byly to právě zoologické práce, které mu získaly evropský věhlas. Díky jim se stal členem Bavorské akademie věd a byl zvolen i členem londýnské Královské společnosti, tehdy jedné z nejvýznamnějších akademií věd. Takové počty se před ním dostalo u nás jen renezančnímu lékaři, matematikovi a fyzikovi Janu Markovi Marci z Kronlandu (1595–1667) za fyzikální objevy o rázu pružných těles a lomu světla.

Přírodovědný výzkum Čech

„Někteří lidé nedělají chyby, protože se nikdy nepokusili dělat něco, co stojí za to.“

(Johann Wolfgang Goethe, německý básník)

Ačkoliv se Boháč ve svých některých pozorováních a jejich vyhodnocení po věcné stránce občas mýlil, byly jeho práce svým celkovým pojetím významným pokrokem, protože se oddělily od prostoru, ovládaného po staletí teologů. Na základě osobního přání rakouského císaře Františka I., prozkoumal krajinu Dolních Rakous v okolí Gmündu a podrobně ji popsal po stránce přírodovědné. Práce se zřejmě zhostil s úspěchem, protože za odměnu získal místo řádného profesora přírodopisu a „materiae medicae“ na pražské univerzitě. Hmotně zajištěn, byla vedle pedagogických povinností jeho vědecká práce po dobu téměř 18 let (1751–1768) zaměřena na přírodovědný výzkum Čech, jehož výsledky měly být

shrnuty v jeho nejobsáhlejší plánovaném díle „Květena, zvířena a přírodopis nerostné říše“. Rozsáhlý rukopis nebyl vzhledem k jeho předčasné smrti dokončen, procházel různými majiteli a nakonec se nadobro ztratil.

Bádání pro praktické využití

Jako vlastenecký učenec se snažil co nejvíce prospět svému národu. Jeho přičiněním vznikl v české společnosti dříve zcela neznámý rozmach přírodovědeckého bádání. Při všech výzkumných pracích se vždy zajímal o možnosti jejich využití pro praktické účely – např. pro zvýšení výnosnosti polí, zvýšení užitkovosti dobytka, využití některých nových rostlin pro výživu stále se zvyšujícího počtu obyvatel (zvláště ve městech), použití rostlinných barviv v textilní výrobě apod. V německém jazyce napsaném popisu některých pro zemědělství a barvířství užitečných rostlin, uvedl osm druhů domácích rostlin, ze kterých by bylo možno získávat barviva pro textilní manufaktury, a dalších patnáct rostlin, které by podle jeho názoru mohly mít význam pro rozvoj rostlinné výroby.

Uvádí například, že sušené oddenky ďáblíku bahenního by bylo možno semílat a vzniklou „mouku“ smísit s moukou obilnou a péci z ní chléb. Tato rostlina tehdy u nás vytvářela rozsáhlé porosty; dnes patří mezi ohrožené druhy. Vzhledem k obsahu saponinů je jedovatá, ale varem nebo usušením se její jedovatost ztratí. Oddenky obsahující škrob skutečně některé severské národy v období nouze pojídaly uvařené anebo z nich vyráběly mouku. Chalupníkům a dalšímu chudému poddanskému lidu doporučoval oddenek anděliky (děhelu) lékařské (již od středověku významné léčivé rostliny) ve formě prášku nebo macerátu jako levné koření do polévek, omáček a salátů.

V dalším významném spise s dlouhým názvem „Pokorný a užitečný vlastenecký návrh, jak každoročně dosáhnout pro České království neobyčejných výhod značného rozsahu“ si mimo jiné Boháč povšiml špatného stavu dobytka, za jehož příčinou spatřoval správně nedostatek krmiva. Ačkoliv nejlepším řešením tohoto stavu by bylo pěstování jetele, připouštěl, že tato plodina vyžaduje dobrou půdu, pracné pěstování a že její semeno je ještě navíc drahé. Navrhoval proto, že by bylo lepší pěstovat akát, jemuž se daří i na chudé půdě, není náročný na práci a navíc podle výsledků jeho pěstování na statku v Bubenči (dnes součást Prahy), jehož byl majitelem, poskytuje ve srovnání s jetelem čtyřnásobek více zelené hmoty pro krmení.

Současně však uznal, že tento jeho projekt je pro potřeby hospodaření tehdejších poddaných nereálný: „Bylo by obtížné vyžadovat od českého sedláka, aby na sebe vzal neznámou práci, když je, abych tak řekl, ve dne v noci s celou svou rodinou zaměstnán panskými robotami a vlastním hospodářstvím“ (musíme si uvědomit, že „vyzdvižení z roboty“ asi milionu osob proběhlo až v roce 1851).

„Dějiny přírodních věd jsou plné příkladů, že z nebláznivějších nápadů klíčí geniální myšlenky.“

(Jiří Žáček, český básník)

Pro povznesení zemědělské výroby

Ačkoliv Boháčova celá životní dráha je spojena mimo jakoukoli pochybnost se šlechtou, neznamená to, že by se jeho práce jedine mohla nebo musela zaměřovat k jejím potřebám.

V posledním svém spise „Pojednání o užití pastvin v zemědělství“ (Praha 1763, německy) zdůraznil, jaký význam má pro tuto zemi povznesení zemědělské výroby. Podle jeho odhadu jsou jenom v Čechách na tři miliony strychů (pozn. 1 strych byl cca 0,285 ha nebo jinak 1 ha má asi 3,16 strychů) polí, na kterých každoročně asi třetina leží úhorem, „neboť venkovan dílem nemůže a dílem neví, jak nadbytku své půdy využít“. Roční ztráty z úhorů odhadnul na dva miliony zlatých.

Tyto ztráty považoval za zcela zbytečné a řešením by mohlo být pěstování pícnin namísto úhoru. Stále hledal vhodnou plodinu pro poddanská hospodářství – na základě svých pokusů a praktických zkušeností z bubenečského statku usoudil, že by se jím mohl stát boryt barvířský (Isatis tinctoria). Je to dvouletá (vzácně i vytrvalá) rostlina s krátkým vegetačním obdobím. Od pradávna (hojně jej používali Římané) se pěstoval jako jediná surovina pro výrobu modrého barviva (až do objevu syntetického indiga v roce 1870). Sbírají se pouze velké dospělé listy, které můžeme z jedné rostliny sklízet až pětkrát za rok.

Již z období středověku však byly známy potíže s jeho pěstováním. Nadměrně vyčerpává půdu a na polích po jeho sklizni nerostla tráva ani žádné jiné plodiny nutné k obživě. Ačkoliv Boháč musel tyto těžkosti znát, přesto uvádí: „Kdyby se boryt pěstoval jenom na jedné třetině úhoru, umožnil by se tím rozvoj chovu dobytka a tím i obdělávání zbylých dvou třetin. Umožnilo by to lepší hnojení polí a tím i vyšší výnosy hospodářských plodin“.

Široký záběr činností

Mnohočetný význam profesora Boháče dokládá událost z doby, kdy působil po tři období jako děkan lékařské fakulty. Ta z jeho iniciativy vydala překlad učebnice o „babictví“, jak se tehdy říkalo porodnictví. Byla to vlastně první vysokoškolská učebnice v českém jazyce. Její vznik byl vyvolán naléhavými potřebami zdravotní péče a nutností odborného vzdělání porodních bab, jejichž mateřštinou byla převážně čeština.

Nezbytnou součástí jeho přírodovědeckých výzkumů byly botanické exkurse do terénu, při kterých se setkával a spolupracoval s lidmi různých profesí – s lékaři, lékárníky, ranhojiči, kořenářkami

a jinými lidovými znalci rostlinstva i se správci a dalšími úředníky vrchnostenských statků.

Bohužel, tyto aktivity se mu staly osudnými. Údajně při své pracovní vycházce do okolí Sušice (některé prameny uvádějí Litoměřice) zcela promoknul a následkem prochlazení těžce onemocněl zápallem plic. Nechal se sice převést do Prahy, aby měl řádnou lékařskou péči, ale bylo již pozdě. Zemřel 16. října 1768 ve věku 44 let. Osud přímo „máchovský“...

Osobností českého osvícenství

Rodák z neznámé české vesnice v plzeňském regionu se dostal daleko – nejenom zeměpisně, ale především výsledky své vědecké práce. Proto je právem pokládán za jednu z nejvýznamnějších osobností českého osvícenství.

Použitá literatura je k dispozici v redakci a u autora článku

Bohumil Tesařík, Kaznějov ✨

Odložmež slavení posvícení na dobu vhodnější

„...Jménem mnoha stejně smýšlejících občanů chci se i já zasadit o změnu starého obyčeje, který se v nynějším věku – třeba ne co do podstaty, nýbrž co do doby, v níž se odbývá – přežil a tím škodným stal;

... jest to odbývání posvícení v takovém čase, kdy novověký rolník a pokročilý hospodář má plné ruce díla, kde nynější – našim předkům druhdy neznámé – plodiny (brambory, řepa, jetelové semínka a jiné zeliny) se klidit mají, po kteréžto sklizni role na úpravu čeká, ano často ještě ozimem zaseto býti má. Opožděním zmíněných prací přichází nejen rolník sám, nýbrž i národní kapitál vůbec do škod nenahraditelných.

Mnoho-li tisíc centů řepy a zemčat zůstalo např. minulého roku v zemi a zamrzlo v době jich sklizně z nedostatku pracovních sil, kteréžto síly musely ovšem před posvícením: bít, cídit, prát, šhubat, koláče dělat a po posvícení vyspávat, co vše by ale neškodilo, kdyby se to dělo o několik týdnů později, v době příhodnější.

Za starých časů nevědělo se o okopnínách, leda že se zelí a křen na některých od přírody samé k tomu upravených místech pěstovaly; rolník měl svá pole pouze na 3 hony rozdělená; jeden pro úhory, druhý pro ozimy, a třetí pro jařiny stébelnaté. Jelikož se pouze úhory opásaly a na to zaořaly, mohly arcit' býti pohodlné a v pravý čas k setí připraveny; k posvícení byly již osety a bylo takřka již po práci.

Za to spatřujeme nyní v této době pole na mnoze zelené a čekají ještě na žeň: okopniny, zeleniny a jiné nové plodiny, jimž střídavé hospodaření – tento značný pokrok v hospodaření – podmíněno jest, a jest tudíž zdravému rozumu na úkor, odbývatí stůj co stůj v době této posvícení. Nepředpojatý a soudný rolník uzná, že to tak déle zůstat nemůže a že musíme si nyní čas k odbývání této slavnosti vyvolit a to čím dříve, tím lépe, neb každoročním opožděním škoda vzrůstá.

Nemějž mne nikdo z vesničanů v podezření, jako bych tímto pojednáním brojil proti hodům posvícenským vůbec; já sám jsem jejich přítelem, ctím v nich starý zvyk a památku našich předků a přeji si, by podobně jako já sám, mohl každý jiný rolník na jméno místního posvícení aspoň jednou v roce shromážditi kolem sebe mimo domácí i přesporní členy rodiny, shledat se se vzdálenými přáteli, pohovořit a pobavit se s nimi. A jelikož se slavnost bez muziky a tance obejít nemůže, nechci ani mladému světu radost pokazit; vždyť podává se při tom mladým lidem příležitost k vzájemnému seznámení se, k pobavení pod dozorem rodičů, v čemž posvícení na venkově zastupuje nádherné plesy městské. Ale nechť se odbývá v pravý čas ...

Chceme-li již po stébelnatých žních míti nějaké mírné a rozumné radovánky, tedy nezapomínejme na občínky, neb i ty jsou starý, pěkný obyčej a nejsou dalším žním na závalu, anyť se nedějí k nim celý týden napřed přípravy a stojí den po nich hospodář i dělník v práci nepřetržené.

Neškodilo by, kdyby slavné spolky hospodářské tuto záležitost v úvahu vzaly, při čemž by členové upozorněni byli, že není třeba k žádoucimu přeložení doby posvícení jiného povolení než usnesení výboru té které obce, onať jest to záležitost domácí.

Mezi námi žije mnoho nejpokročilejších rolníků, kteří v záležitosti této s námi souhlasí a jichž myšlenky a přání tuto pronáším.

J. Daněk, předseda hospodářsko-lesnického spolku v Chlumci nad Cidlinou

Československý Hospodářský List, ročník 1, číslo 8 – odpovědný redaktor a nakladatel Adolf Eckert – 1876 – 1. února

-fn- ✨

Redakční rada

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, Místní akční skupina Mladá Vožice

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR